

WYROK

Warszawa, dnia 14 lipca 2026 r.

Krajowa Izba Odwoławcza - w składzie:

Przewodnicząca: Katarzyna Paprocka

Protokolant: Rafał Komoń

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 10 lipca 2026 r., trzech odwołań wniesionych do Prezesa Krajowej Izby Odwoławczej, w dniu 12 czerwca 2026 r. przez wykonawcę EKO ARBOR sp. z o.o. w Krakowie w postępowaniach prowadzonych przez PGE Dystrybucja S.A. w Lublinie, przy udziale uczestników po stronie Odwołującego, wykonawców:

1. DIP ENERGIS sp. z o.o. w Aleksandrowie (KIO 2839/26, KIO 2840/26),
2. GAMUZA sp. z o.o. w Bielsko-Białej (KIO 2839/26, KIO 2840/26, KIO 2841/26),
3. SOEN sp. z o.o. w Gronowie Górnym (KIO 2839/26, KIO 2840/26),
4. „RAJTRAK” P.K. w Rajsku Małym (KIO 2839/26),
5. Najmilsza sp. z o.o. w Białymstoku (KIO 2839/26, KIO 2840/26),
6. BIO-Energia sp. z o.o. w Różance (KIO 2841/26)

orzeka:

1. umarza postępowania w sprawach o sygn. KIO 2839/26, KIO 2840/26 oraz KIO 2841/26 w części co do zarzutów nr 5 i 6 odwołań,
2. uwzględnia odwołania w sprawach o sygn. KIO 2839/26, KIO 2840/26 oraz KIO 2841/26 w części co do zarzutów nr 1, 3 i 4 odwołań i nakazuje Zamawiającemu w odniesieniu do każdego z postępowań o udzielenie zamówienia publicznego osobno:
 - 2.1. doprecyzowanie opisu przedmiotu zamówienia zawartego w SWZ w taki sposób, by uwzględniał on wyczerpująco okoliczności mogące mieć wpływ na sporządzenie oferty co najmniej poprzez ustalenie szacowanej powierzchni pasa wycinki,
 - 2.2. dostosowanie projektowanych postanowień umowy (Załącznik nr 2 do SWZ) w zakresie sposobu obliczenia wynagrodzenia wykonawcy, w szczególności w § 6, do możliwości oszacowania nakładu pracy i jego kosztów na moment złożenia oferty,
3. w pozostałym zakresie oddala odwołania w sprawach o sygn. KIO 2839/26, KIO 2840/26 oraz KIO 2841/26,
4. kosztami postępowania w sprawach o sygn. KIO 2839/26, KIO 2840/26 oraz KIO 2841/26 obciąża Zamawiającego i Odwołującego i:
 - 4.1. zalicza w poczet kosztów postępowania odwoławczego kwoty trzy razy po 20 000 zł 00 gr (słownie: dwadzieścia tysięcy złotych zero groszy) uiszczone przez Odwołującego tytułem trzech wpisów od trzech odwołań, kwoty trzy razy po 1 200 zł 00 gr (słownie: jeden tysiąc dwieście złotych zero groszy) poniesione przez Odwołującego tytułem wynagrodzenia pełnomocnika w zakresie każdego z trzech postępowań oraz kwoty trzy razy po 3 600 zł 00 gr (słownie: trzy tysiące sześćset złotych zero groszy) poniesione przez Zamawiającego tytułem wynagrodzenia pełnomocnika w zakresie każdego z trzech postępowań,
 - 4.2. ustala, że Odwołujący w zakresie każdego z trzech postępowań uczestniczy w kosztach postępowania w stosunku 4/7, zaś Zamawiający w stosunku 3/7,
 - 4.3. zasądza od Zamawiającego, PGE Dystrybucja S.A. w Lublinie na rzecz Odwołującego, EKO ARBOR sp. z o.o. w Krakowie kwotę:
 - 4.3.1.7 029 zł 00 gr (słownie: siedem tysięcy dwadzieścia dziewięć złotych zero groszy) jako koszty postępowania obciążające Zamawiającego obejmujące wpis od odwołania oraz wynagrodzenie pełnomocnika Odwołującego – w sprawie o sygn. KIO 2839/26,
 - 4.3.2.7 029 zł 00 gr (słownie: siedem tysięcy dwadzieścia dziewięć złotych zero groszy) jako koszty postępowania obciążające Zamawiającego obejmujące wpis od odwołania oraz wynagrodzenie pełnomocnika Odwołującego – w sprawie o sygn. KIO 2840/26,
 - 4.3.3.7 029 zł 00 gr (słownie: siedem tysięcy dwadzieścia dziewięć złotych zero groszy) jako koszty postępowania obciążające Zamawiającego obejmujące wpis od odwołania oraz wynagrodzenie pełnomocnika Odwołującego – w sprawie o sygn. KIO 2841/26.

Na orzeczenie - w terminie 14 dni od dnia jego doręczenia - przysługuje skarga za pośrednictwem Prezesa Krajowej Izby Odwoławczej do Sądu Okręgowego w Warszawie - sądu zamówień publicznych.

Przewodnicząca:.....

Sygn. akt: KIO 2839/26, KIO 2840/26, KIO 2841/26

Uzasadnienie

KIO 2839/26

Zamawiający, PGE Dystrybucja S.A. w Lublinie prowadzi postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego, w trybie przetargu nieograniczonego, pn.: Wykonanie usługi wycinki drzew, krzewów, podrostów i gałęzi oraz odtworzenie pasa technologicznego w pobliżu czynnych linii elektroenergetycznych WN oraz SN na obszarze działania PGE Dystrybucja S.A. Oddział Łódź i Oddziału Skarżysko-Kamienna w podziale na 74 części, wewnętrzny identyfikator: POST/DYS/OLD/GZ/02062/2026. Ogłoszenie o zamówieniu zostało zamieszczone w Suplemencie do Dziennik Urzędowego Unii Europejskiej w dniu 2 czerwca 2026 r., pod nr: 2026/S 104-375422. Wartość szacunkowa zamówienia przekracza progi unijne.

W dniu 12 czerwca 2026 r. do Prezesa Krajowej Izby Odwoławczej wpłynęło odwołanie wykonawcy EKO ARBOR sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie (dalej jako: „Odwołujący” lub „EKO”) wobec treści ogłoszenia i dokumentów zamówienia, w tym Specyfikacji Warunków Zamówienia (dalej jako: „SWZ”) oraz projektu umowy.

Odwołujący zarzucił Zamawiającemu następujące naruszenia:

- 1.art. 99 ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (tekst jedn. Dz.U. z 2026 r., poz. 793 ze zm., dalej: „PZP”) oraz art. 16 PZP poprzez dokonanie opisu przedmiotu zamówienia w sposób nieuwzględniający wszystkich wymagań i okoliczności mogących mieć wpływ na treść oferty, w sposób niejednoznaczny, nieprecyzyjny i uniemożliwiający wykonawcom określenie rzeczywistego zakresu robót, tj. nieokreślenie przez Zamawiającego powierzchni pasa technologicznego, powierzchni zalesień, liczby drzew i krzewów, stopnia zadrzewienia poszczególnych odcinków, brak określenia ilości nieruchomości oraz ilości właścicieli i innych danych umożliwiających wykonanie analiz przestrzennych,
- 2.art. 133 w zw. z art. 65 ust. 1 PZP i art. 16 PZP poprzez odstąpienie od użycia środków komunikacji elektronicznej w sytuacji, gdy żadna z przesłanek uzasadniających odstąpienie od tej formy nie została spełniona,
- 3.art. 99 ust. 1 PZP oraz art. 16 PZP poprzez przeniesienie na wykonawcę w § 2 ust 7 projektu umowy obowiązku ustalenia zakresu robót,
- 4.art. 16 PZP w zw. z art. 91 ust 1 PZP poprzez ustalenie przez Zamawiającego w § 2 ust. 7 i § 16 ust. 12 projektu umowy, że wynagrodzenie ma charakter ryczałtowy, a w § 6 ust. 1 projektu umowy, że wynagrodzenie jest maksymalne, co w sytuacji braku w opisie przedmiotu zamówienia przez Zamawiającego danych ilościowych, tj. powierzchni pasa technologicznego, powierzchni zalesień, liczby drzew i krzewów, stopnia zadrzewienia poszczególnych odcinków, brak określenia ilości nieruchomości oraz ilości właścicieli i innych danych umożliwiających wykonanie analiz przestrzennych, uniemożliwia wykonawcy dokonanie prawidłowej kalkulacji ryzyka i kosztów, na skutek czego wykonawca ponosi nieograniczone ryzyko kontraktowe, co w konsekwencji prowadzi do naruszenia przez Zamawiającego zasady proporcjonalności,
- 5.art. 16 PZP, a także naruszenie art. 433 pkt 4 PZP poprzez wprowadzenie w projekcie umowy możliwości ograniczenia zakresu zamówienia przez Zamawiającego bez wskazania minimalnej wartości lub wielkości świadczenia stron oraz poprzez wprowadzenie przez Zamawiającego w § 6 ust. 9 projektu umowy uprawnienia do zmniejszenia wynagrodzenia w przypadku, gdy faktyczny zakres prac okaże się mniejszy niż przewidziany w załączniku nr 1 do umowy oraz ofercie złożonej przez wykonawcę, przy braku wprowadzenia możliwości zwiększenia wynagrodzenia w wypadku stwierdzenia, że zakres wykonanych prac był większy niż przewidziany w załączniku nr 1 do umowy i ofercie złożonej przez wykonawcę,
- 6.art. 16 PZP w zw. z art. 99 ust. 1 PZP oraz art. 433 ust.3 PZP przez wprowadzenie przez Zamawiającego w § 2 ust. 2 projektu umowy obowiązku wykonawcy pozyskania zgód właścicieli na wykonywanie na ich nieruchomościach prac, prowadzenie postępowań administracyjnych przed wójtami, burmistrzami lub prezydentami miast w zakresie pozyskania zezwoleń na wycinkę drzew oraz postępowań administracyjnych przed starostami powiatowymi o wydanie decyzji zobowiązujących właścicieli nieruchomości do udostępnienia nieruchomości przy jednoczesnym braku określenia przez Zamawiającego liczby nieruchomości, liczby właścicieli oraz postępowań administracyjnych koniecznych do przeprowadzenia oraz określenie terminu na pozyskanie zgód i wystąpienie do organów administracji, bez uwzględnienia terminu przekazania przez Zamawiającego prawidłowych pełnomocnictw do dokonywania tych czynności,
- 7.art. 16 PZP w zw. z art. 353¹ Kodeksu cywilnego przez zaniechanie wprowadzenia przez Zamawiającego w projekcie umowy limitu odpowiedzialności odszkodowawczej,

8.art. 16 PZP przez zaniechanie wprowadzenia przez Zamawiającego w projekcie umowy obiektywnych kryteriów oceny jakości wykonanych prac, definicji wad istotnych i nieistotnych, usterek, nieprawidłowości oraz niewskazanie mierzalnych parametrów jakościowych podczas dokonywania odbiorów i zastąpienie ich przez dowolną ocenę dokonywaną przez Zamawiającego, przy jednoczesnym braku odpowiedniego udokumentowania stwierdzonych uchybień,

9.art. 16 PZP, art. 99 ust. 1 PZP oraz art. 433 pkt 3 PZP przez wprowadzenie w § 4 ust. 4 projektu umowy klauzuli, zgodnie z którą, w przypadku stwierdzenia przez Zamawiającego w ramach czynności odbiorowych co najmniej 5 wad, usterek, braków, nieprawidłowości (kwalifikacji nienależytego wykonania jako wady, usterki, braku, nieprawidłowości dokonuje Zamawiający), Zamawiający ma prawo do odmowy przyjęcia całego zgłoszonego przedmiotu odbioru, bez wskazywania pozostałych wad, usterek, braków, nieprawidłowości oraz brak po stronie Zamawiającego obowiązku dokonania precyzyjnego opisu i dokumentacji stwierdzonych wad.

Mając powyższe na uwadze, Odwołujący wniósł o uwzględnienie odwołania oraz nakazanie Zamawiającemu:

- 1)uzupełnienia opisu przedmiotu zamówienia poprzez opublikowanie w formie elektronicznej kompletnej dokumentacji dotyczącej przebiegu poszczególnych linii w tym zawierającej określenie powierzchni pasa technologicznego, powierzchni zalesień, liczby drzew i krzewów, stopnia zadrzewienia pod liniami objętymi poszczególnymi częściami zamówienia, ilości nieruchomości oraz ilości właścicieli pod liniami objętymi poszczególnymi częściami zamówienia,
- 2)usunięcia z dokumentacji SWZ załącznika 14.1 – oświadczenie o zachowaniu poufności,
- 3)usunięcia z projektu umowy § 2 ust. 7,
- 4)usunięcia w projekcie umowy w § 2 ust. 7 i § 16 ust. 12 zastrzeżenia, że wynagrodzenie ma charakter ryczałtowy, a z § 6 ust. 1, że wynagrodzenie jest maksymalne,
- 5)zmiany postanowień projektowanej umowy poprzez wyeliminowanie zakazanego postanowienia umownego określonego w § 6 ust 9, polegającego na wprowadzeniu możliwości ograniczenia zakresu zamówienia przez Zamawiającego bez wskazania minimalnej wartości lub wielkości świadczenia stron,
- 6)określenia sposobu rozliczenia, jednostki obliczeniowej, minimalnego gwarantowanego zakresu świadczenia oraz zasad zwrotu uzasadnionych kosztów poniesionych przez wykonawcę w przypadku ograniczenia zakresu prac po rozpoczęciu czynności przygotowawczych,
- 7)określenia sposobu rozliczenia według jednostki obliczeniowej i tych samych zasad również w przypadku, gdy faktyczny zakres prac okaże się większy od zakresu przewidzianego w Załączniku nr 1 do Umowy oraz ofercie wykonawcy,
- 8)zmiany § 2 ust. 2 projektu umowy przez określenie terminu, w jakim Zamawiający udzieli wykonawcy pełnomocnictw do działania w jego imieniu oraz ustalenie początku biegu terminu na pozyskanie zgód od właścicieli nieruchomości oraz na wystąpienie do organów administracji publicznej od daty przekazania pełnomocnictw,
- 9)jednoznacznego określenia jednej łącznej maksymalnej wysokości wszystkich kar umownych, których Zamawiający może dochodzić od wykonawcy w związku z realizacją umowy, bez wyłączania spod tego limitu poszczególnych kar.
- 10)zmiany § 4 ust. 4 projektu umowy przez określenie obiektywnych kryteriów oceny prac w tym określenia, jakie konkretne sytuacje Zamawiający będzie kwalifikował jako wadę, usterkę, brak lub nieprawidłowość przy odbiorze prac, a także zobowiązania Zamawiającego do precyzyjnego wskazania w protokole odbioru informacji umożliwiających identyfikację i lokalizację stwierdzonych wad oraz zakres czynności naprawczych i dokumentację fotograficzną niezbędną do identyfikacji wady oraz wskazania wszystkich stwierdzonych w toku czynności odbiorowych wad.

Ponadto, Odwołujący wniósł o zasądzenie od Zamawiającego na rzecz Odwołującego kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa procesowego zgodnie z fakturą VAT, która zostanie przedstawiona na rozprawie. Na rozprawie dnia 10 lipca przedstawił fakturę na kwotę: 3.600,00 zł brutto tytułem wynagrodzenia pełnomocnika do wszystkich trzech postępowań.

W uzasadnieniu podniósł, że przedstawiony przez Zamawiającego w SWZ opis przedmiotu zamówienia nie spełnia kryteriów wskazanych w orzecznictwie Izby i ustawie PZP, tj. nie jest precyzyjny, konkretny i nie uwzględnia wszystkich wymagań i okoliczności mogących mieć wpływ na sporządzenie oferty. W szczególności, w Załączniku nr 1 do SWZ – Opis przedmiotu zamówienia, Zamawiający podał długości linii opatrując każdą z nich przyimkiem „około”, co wyklucza uznanie podanych wartości za dokładne i jednoznaczne. Przy czym dodał, że podanie samej długości linii, nawet w sytuacji jej dokładnego określenia, nie jest wystarczające do prawidłowego sporządzenia ofert, gdyż istotne są również takie dane jak: pole powierzchni pasów technologicznych pod poszczególnymi liniami, pole powierzchni zakrzewień,

zadrzewień i zalesień (podane w m² lub za pomocą innej miary), na której ma zostać dokonana wycinka, stopień zadrzewienia, liczba drzew i krzewów, aktualne dane np. GIS (SHP, GML, KMZ), aktualne ortofotomapy, zaś żadne z nich nie zostały wskazane w SWZ, co wyklucza możliwość dokonania rzetelnej kalkulacji ceny. Wskazał również, że przerzucenie na wykonawcę, w punkcie 1.2 Załącznika, obowiązku zapoznania się z przedmiotem umowy i jego otoczeniem w zakresie niezbędnym do przygotowania przez niego oferty stanowi w rzeczywistości przerzucenie obowiązku dokonania prawidłowego opisu przedmiotu zamówienia z Zamawiającego na wykonawcę. Zdaniem wykonawcy EKO, brak dokładnych danych pozwalających na rzetelną wycenę prac prowadzi również do zaburzenia wyrażonej w art. 16 PZP zasady zachowania uczciwej konkurencji i równego traktowania wykonawców, gdyż daje przewagę tym z nich, którzy uprzednio wykonywali prace na tych samych odcinkach i posiadają z tego tytułu informacje niezbędne do skalkulowania cen. Odwołujący podniósł również, że w niniejszym postępowaniu, jego zdaniem, nie zachodzi żaden z przypadków uzasadniających odstąpienie przez Zamawiającego od udostępnienia dokumentów w formie elektronicznej – Zamawiający powołał się bowiem na trudności z kopiowaniem dużych arkuszy dokumentów lub ich stan fizyczny i brak czytelności. Stąd, w ocenie Odwołującego, Zamawiający, kierując się wyłącznie własną wygodą oraz chęcią uniknięcia dodatkowego nakładu pracy, w przygotowaniu i opublikowaniu dokumentacji SWZ, bezpodstawnie ograniczył dostęp do informacji niezbędnych do sformułowania ofert i naruszył tym samym zasady uczciwej konkurencji, równego traktowania wykonawców i prowadzenia postępowania w sposób przejrzysty i proporcjonalny wyrażone w art. 16 PZP. Te same zarzuty Odwołujący odniósł również do treści wzoru umowy, bowiem Zamawiający, nie dokonując wyczerpującego i jednoznacznego opisu przedmiotu zamówienia, w sposób umożliwiający wykonawcom identyfikację tego przedmiotu oraz określenie wszystkich istotnych elementów dla wykonania zamówienia w projektowanym w § 2 ust. 7 postanowieniu umowy, w istocie wymusił na wykonawcy deklarację, że stan zadrzewienia został przez niego zweryfikowany i ustalił on aktualny stan w celu kalkulacji oferty, a także potwierdzenie, że wynagrodzenie ryczałtowe określone w ofercie uwzględnia nie tylko aktualny stan zadrzewienia, ale także przewidywany przyrost zadrzewienia, ukształtowanie terenu i położenie terenu na którym będą realizowane prace. W ocenie wykonawcy EKO, tak ukształtowane postanowienia wzoru umowy przenoszą na wykonawcę ciężar poszukiwania informacji koniecznych do kalkulacji ofert oraz samodzielnego ustalania zakresu robót mimo, że obowiązek ich ujawnienia w SWZ leży po stronie Zamawiającego, a w konsekwencji zmusza wykonawcę do ponoszenia nieproporcjonalnie wysokiego ryzyka błędnego sporządzenia oferty. Odnosząc się do sposobu określenia przez Zamawiającego wynagrodzenia, Odwołujący wskazał na § 2 ust. 7 i § 16 ust. 12 wzoru umowy, gdzie określono, że wynagrodzenie jest ryczałtowe oraz § 6, gdzie zdefiniowano wynagrodzenie maksymalne. W tym kontekście, Odwołujący podniósł, że ustalenie, że wynagrodzenie będzie miało ryczałtowy charakter narusza zasady określone w art. 16 PZP i art. 99 ust. 1 PZP, bowiem Zamawiający uchylił się od obowiązku określenia zakresu prac w specyfikacji warunków zamówienia, w stopniu który pozwalałby wykonawcom na skalkulowanie oferty bez nadmiernego ryzyka kontraktowego. W takim przypadku, zdaniem Odwołującego, wynagrodzenie powinno mieć charakter obmiarowy lub SWZ powinien wprowadzać mechanizmy zwiększenia wynagrodzenia odpowiednio do zwiększonego zakresu rzeczywiście wykonanej pracy. Jednocześnie, Odwołujący zwrócił uwagę, że przy braku mechanizmu zwiększenia wynagrodzenia w przypadku, gdy zakres prac okaże się większy, Zamawiający w § 6 ust. 9 wzoru umowy przewidział obniżenie wynagrodzenia w sytuacji, gdy zakres prac okaże się mniejszy, przy czym obniżenie ma nastąpić proporcjonalnie do zmniejszonego zakresu prac – przy czym, z uwagi jednak na brak określenia przez Zamawiającego w SWZ rzeczywistego zakresu prac, tj. danych, które powinny być przyjęte za pkt wyjścia, np. powierzchni, gęstości zadrzewienia lub zakrzewienia – niemożliwa jest ocena ryzyka, które niesie zmniejszenie wynagrodzenia. Dodał, że Zamawiający nie określił jednostki, która będzie stanowiła podstawę do proporcjonalnego zmniejszenia wynagrodzenia, np. metr bieżący linii, kilometr bieżący linii, powierzchnia wycinki czy też ilość drzew, ani czy zmniejszenie wynagrodzenia nastąpi w odniesieniu do wartości całego przedmiotu umowy, czy też w stosunku do konkretnej części, a także, czy postanowienie o proporcjonalnym zmniejszeniu wynagrodzenia będzie miało zastosowanie również w sytuacji, w której na etapie realizacji umowy okaże się, że długość linii wskazana przez Zamawiającego w dokumentacji postępowania była inna niż rzeczywista długość linii, mimo że faktyczny przedmiot zamówienia nie uległ zmianie. W efekcie, wg Odwołującego, w projekcie umowy zostało wprowadzone zakazane ustawą postanowienie umowne, bowiem nie została wskazana minimalna wartość lub wielkość świadczenia stron, w sytuacji ograniczenia zakresu zamówienia, co prowadzi do wniosku, że Zamawiający naruszył art. 433 pkt 4 PZP. Kolejno,

Odwołujący odniósł się do zarzutu dotyczącego § 2 ust. 2 wzoru umowy, określającego zobowiązanie wykonawcy, którego prawidłowa realizacja powinna uwzględniać podanie w SWZ informacji dotyczących liczby działek w poszczególnych zadaniach, liczby właścicieli lub innych danych, które pozwalałyby wykonawcom na dokonanie oceny nakładu pracy i kosztów, które będą musieli ponieść, a w konsekwencji dokonanie prawidłowej wyceny oferty. Ponadto, zdaniem Odwołującego, przewagę w tym zakresie będą mieli wykonawcy, którzy realizowali uprzednio prace w przebiegu linii elektroenergetycznych objętych postępowaniem i posiadają w związku z tym informacje pozwalające im na kalkulację kosztów i nakładów pracy i prawidłową wycenę ofert. Odwołujący podniósł również, że 120-dniowe terminy określone w projekcie umowy, w sytuacji nie przekazania przez Zamawiającego informacji dotyczących danych właścicieli nieruchomości, czynią obowiązki uzyskania zgód i pozwoleń w terminach określonych w § 2 projektu umowy niewykonalnymi, w szczególności dlatego, że stroną postępowania w sprawach administracyjnych o zezwolenie na wycięcie drzew oraz zobowiązania właścicieli do udostępnienia nieruchomości, toczących się równolegle przed wójtami i starostami powiatowymi, jest z mocy prawa Zamawiający, a wykonawca działa w tych sprawach jako przedstawiciel Zamawiającego na podstawie udzielonego pełnomocnictwa, projekt umowy nie określa zaś, w jakim terminie zostaną udzielone stosowne pełnomocnictwa. Zdaniem Odwołującego, brak pełnomocnictwa lub udzielenie go z opóźnieniem powoduje przeniesienie na wykonawcę ryzyka opóźnienia, z przyczyn, za które odpowiada wyłącznie Zamawiający, co stanowi naruszenie przepisu art. 433 ust. 3 PZP. Kolejnym zarzutem odwołania jest określony w § 12 ust. 1 wzoru umowy limit odpowiedzialności z tytułu kar umownych, do którego nie wlicza się kary określonej w § 12 ust. 1 lit. a), co zdaniem Odwołującego stanowi naruszenie art. 436 pkt 3 PZP, gdyż wyłączenie kary z limitu łącznych kar prowadzi do sytuacji, w której ów limit w rzeczywistości nie ma ani łącznego ani też maksymalnego wymiaru, a wykonawca nie ma możliwości ustalenia górnej granicy swojej odpowiedzialności kontraktowej z tytułu kar umownych, co uniemożliwia prawidłową ocenę ryzyka związanego z realizacją zamówienia. Dalej, wykonawca EKO podniósł, że projektowane w § 4 wzoru umowy postanowienia dotyczące trybu odbiorów prac zawierają pojęcia określone jako „wady”, „usterki”, „braki” i „nieprawidłowości”, zaś jednocześnie Zamawiający nie określił kryteriów według których będzie kwalifikował uchybienia, nie określił sposobu dokumentowania tych uchybień w formie lokalizacji, wskazania rodzaju zastrzeżenia, zakresu wymaganych czynności naprawczych lub też dokumentacji fotograficznej, co zdaniem Odwołującego pozbawia wykonawców możliwości skutecznego usunięcia wad i prawidłowego przygotowania prac do ponownego odbioru, a Zamawiający uzyskuje bardzo szerokie i uznaniowe prawo do oceny, bez obowiązku jednoznacznego udokumentowania, na czym konkretnie polega dana wada, usterka, brak lub nieprawidłowość, co z kolei może powodować trudności dowodowe. Co do treści zaskarżonego § 4 ust. 4 pkt 4.3 wzoru umowy, Odwołujący wskazał, że stawia on wykonawcę w sytuacji, w której nie dysponuje on pełną wiedzą o wszystkich zastrzeżeniach Zamawiającego do przedmiotu umowy, w rezultacie wykonawca może usunąć jedynie te nieprawidłowości, które zostały mu ujawnione, podczas gdy kolejne mogą być zgłaszane dopiero na etapie następnych odbiorów, co prowadzi do przedłużania procedury odbiorowej, generowania dodatkowych kosztów, odsuwania w czasie płatności wynagrodzenia oraz narażenia wykonawcy na naliczanie kar umownych, mimo braku uprzedniego wskazania wszystkich wad wymagających usunięcia. Zdaniem Odwołującego, tak ukształtowana w projekcie umowy procedura odbiorowa narusza art. 99 ust. 1 PZP, gdyż nie określa w sposób jednoznaczny i wyczerpujący zasad odbioru przedmiotu zamówienia oraz obowiązków stron związanych z usuwaniem stwierdzonych niezgodności oraz uniemożliwia wykonawcom rzetelną ocenę zakresu obowiązków kontraktowych oraz skutków ekonomicznych związanych z realizacją zamówienia, a tym samym narusza zasadę przejrzystości i jednoznaczności dokumentów zamówienia. Ponadto, w ocenie Odwołującego, postanowienie to pozostaje w sprzeczności z art. 433 pkt 3 PZP, bowiem w przypadku nieujawnienia przez Zamawiającego wszystkich stwierdzonych nieprawidłowości podczas pierwszego odbioru, wykonawca może zostać obciążony negatywnymi konsekwencjami wynikającymi wyłącznie z działania lub zaniechania Zamawiającego, dotyczy to w szczególności ryzyka kolejnych odbiorów negatywnych, wydłużenia okresu realizacji umowy, odsunięcia w czasie wymagalności wynagrodzenia oraz naliczenia kar umownych, skoro źródłem tych następstw nie jest wówczas nienależyte wykonanie zobowiązania przez wykonawcę, lecz sposób przeprowadzenia procedury odbiorowej przez Zamawiającego.

W odpowiedzi z dnia 22 czerwca 2026 r. na odwołanie, Zamawiający wskazał, że wnosi o oddalenie odwołania w całości. Odnosząc się do poszczególnych zarzutów, Zamawiający podniósł, co następuje. Po pierwsze, Zamawiający powołał się na swoją rolę, jako gospodarcza i organizatora postępowania, który określa przedmiot zamówienia w sposób

umożliwiający spełnienie jego zidentyfikowanych potrzeb. W odniesieniu do zarzutu pierwszego, Zamawiający wskazał, że zakres informacji oraz wyrażenia używane przez Zamawiającego do opisu usługi poprzez dookreślenie rezultatu, jaki ma zostać osiągnięty w wyniku jej realizacji tj., uzyskanie czystego pasa technologicznego pod liniami elektroenergetycznymi są jasne, precyzyjne i nie rodzą niejasności interpretacyjnych, zwłaszcza, że adresatem opisu przedmiotu zamówienia są profesjonalści działający w danej branży. Powołał się Załącznik nr 1 do SWZ – Opis przedmiotu zamówienia (dalej jako: „OPZ”), w tym wskazanie w sposób graficzny w pkt 3.3.2 lit. c) sylwetek słupów średniego i wysokiego napięcia i odległości drzew od skrajnych przewodów oraz na wykaz linii podlegających wycince dla poszczególnych części, ujęty w Załączniku nr 1 do OPZ. Wskazał, że przewidział również możliwość weryfikacji dokumentów w zakresie przebiegu linii elektroenergetycznych WN/SN. Wyjaśnił ponadto, że OPZ został sporządzony przez wyspecjalizowany, ekspercki zespół osób posiadających doświadczenie oraz wiedzę w zakresie współpracy z wykonawcami przy realizacji usługi wycinki na terenie działalności Zamawiającego. Za istotne, Zamawiający uznał wskazanie, że semantyczna konstrukcja pkt 4. 4.1. SWZ jest niezmienna w stosunku do postępowań przetargowych prowadzonych wcześniej przez Zamawiającego, w których uczestniczył i w wyniku których wykonawcą był Odwołujący, a których treść dokumentów zamówienia nie była przedmiotem odwołań. PGE Dystrybucja S.A. wyjaśnił, że w obecnie prowadzonej procedurze zakupowej odstąpił od wskazania szacunkowych wartości zadrzewienia, z uwagi na fakt, że dane te nie są miarodajne – w związku z naturalnym przyrostem roślinności, dane te zmieniają się dynamicznie, stąd dane te nie mogą być podstawą do wyliczenia wartości oferty, toteż wykonawcy powinni zapoznać się z otoczeniem realizacji przedmiotu umowy w terenie, ewentualnie Zamawiający udostępni szczegółowe mapy linii. Dodał, że szczegółowe dane dotyczące całkowitej długości każdej z linii zostały zawarte w formularzu cenowym, stanowiącym Załącznik nr 4.1. do SWZ. W ocenie Zamawiającego przedstawił dane pozwalające na skalkulowanie ceny ofertowej – podał szerokość pasa, podał długość linii i wszystkie niezbędne informacje pokazujące wykonawcy, w jaki sposób ma wykonać przedmiot zamówienia, zaś stwierdzenie „około” przy liniach sięgających często kilkudziesięciu kilometrów oznacza tylko, że Zamawiający nie jest w stanie podać idealnej długości linii co do 1 m, dlatego używa stwierdzenia „około”. Odnosząc się do kwestii służebności, Zamawiający wskazał, że jeśli posiada służebności na węższe pasy, to ograniczenie szerokości, nie podważa oferty wykonawcy, a pozwoli mu uzyskać ewentualne oszczędności, jeśli takie służebności będą obejmowały węższy pas. Wg Zamawiającego, Odwołujący i Przystępujący pominęli, że Zamawiający umożliwił wizję lokalną, skorzystał z narzędzi internetowych, podzielił postępowanie na stosunkowo niewielkie części, przewidział długi czas na realizację zamówienia, niemniej specyfika usługi stanowiącej przedmiot zamówienia nie pozwala na określenie go w sposób oczekiwany przez Odwołującego - ponieważ powierzchnia wycinki zmienia się w sposób dynamiczny, toteż dane mogą ulec dezaktualizacji. Zdaniem Zamawiającego, na uwzględnienie nie zasługuje również zarzut nr 2 dot. naruszenia przepisów dotyczących zapewnienia nieograniczonego dostępu do dokumentacji, za pomocą środków komunikacji elektronicznej. Zakwestionował prawdziwość twierdzenia, że Zamawiający odstąpił od zachowania formy elektronicznej – postępowanie prowadzone jest bowiem w Systemie Zakupowym GK PGE. Odstępując od części SWZ na stronie internetowej prowadzonego postępowania wskazał, że korzystał z odstępstwa od wymogu, określonego w art. 133 ust. 2 i 3 PZP oraz art. 65 ust. 1 pkt 3 i 6 PZP i dotyczy to niewielkiej części dokumentacji, co do której spełniona została przesłanka szkody technicznej. Ponadto, wskazał, że na podstawie art. 18 ust. 4 PZP umożliwił wszystkim wykonawcom, na równych zasadach, tj. pod warunkiem złożenia Oświadczenia o zachowaniu poufności stanowiącego załącznik nr 14 do SWZ – dostęp do ww. dokumentacji, dopiero po jego podpisaniu wykonawca może otrzymać mapy, przy czym każdy dostaje przebiegi w takiej samej formie z danego Rejonu/Wydziału/Oddziału. Podkreślił, że całość infrastruktury ma charakter infrastruktury krytycznej, toteż szczegółowe mapy zawierające dane techniczne urządzeń, jako informacje poufne, nie mogą zostać udostępnione przy użyciu środków komunikacji elektronicznej. Dodał, że analogiczne postanowienia nie były kwestionowane w innych postępowaniach, w których brał udział również Odwołujący. W odniesieniu do kolejnego zarzutu, dotyczącego treści § 2 ust. 7 projektu umowy, PGE Dystrybucja S.A. wskazał, że jasno określił w dokumentach zamówienia jego przedmiot, zaś oceniając zarzuty Odwołującego i Przystępujących uznał je za nietrafne i niezasadne, gdyż argumenty o tym, że podczas realizacji umowy rzeczywisty zakres prac może odbiegać od zakresu możliwego do ustalenia Zamawiający uznaje za gołosłowne, skoro SWZ jasno określa, że wycinka ma być dokonana na całej długości linii, a efektem prac wykonawcy ma być czysty pas na jej całej długości. Powołał się na obowiązek współdziałania stron w celu należytej

realizacji zamówienia, wynikający z art. 431 PZP. Zdaniem Zamawiającego, z uwagi na fakt, iż to wykonawcy są profesjonalistami w tym zakresie (Zamawiający jest specjalista w zakresie dystrybucji energii, a nie usług wycinki) to wykonawca, a nie Zamawiający powinien potrafić oszacować zakres przyrostu zadrzewienia – bezpośrednio przed złożeniem oferty, bez tego nie ma bowiem możliwości złożenia prawidłowej ceny w ofercie, zaś wszelkie informacje zbierane przez Zamawiającego w tym zakresie są aktualne jedynie na dzień ich zebrania (co najmniej pół roku przed upływem terminu składania ofert), a zatem podanie przez Zamawiającego żądanych przez Odwołującego danych mogłoby wprowadzać wykonawców w błąd, co do zakresu wycinki na danej linii. Zamawiający wskazał, że dotyczy to również braku możliwości określenia w opisie przedmiotu zamówienia dokładnej liczby nieruchomości czy właścicieli tych nieruchomości, bowiem są to elementy zmienne, nie jest stałym także liczba nieruchomości, bowiem działki są dzielone, scalane, z kolei liczba postępowań administracyjnych zależy od braku zgody właściciela nieruchomości na wejście na nieruchomość. Ponadto, wskazał, że w związku z podziałem zamówienia na części, nie ma obowiązku inwentaryzacji stanu zadrzewienia na całej sieci w celu złożenia oferty. W związku z zarzutem nr 4, Zamawiający podniósł, że Zamawiający od wielu postępowań wycinkowych stosuje formę wynagrodzenia ryczałtowego oraz określenie wynagrodzenia w umowie jako maksymalne – ze względu na opis przedmiotu zamówienia, dotychczasowe doświadczenia Zamawiającego w realizacji zamówień przy poprzednich postępowaniach oraz powszechnie obowiązujące przepisy i metody określania wynagrodzenia. W odniesieniu do wynagrodzenia maksymalnego wskazał, że jest to konstrukcja wynagrodzenia stosowana zarówno przy okazji wynagrodzenia ryczałtowego, jak i kosztorysowego – wynagrodzenie maksymalne, to de facto wynagrodzenie wynikające z oferty wykonawcy, które otrzyma on, gdy zrealizuje przedmiot zamówienia w całości. Podniósł, że wbrew twierdzeniom Odwołującego i Przystępujących wynagrodzenie maksymalne może ulec zwiększeniu, np. w związku z waloryzacją przewidzianą w § 7 projektowanych postanowień umowy, jak też w przypadku dokonywania zmian umowy – nawet o 50 % jej wartości, w przypadku zastosowania klauzul przeglądowych (§ 18 ust. 3 lit. e projektu umowy). Wskazał, że odnośnie posiadania instrumentów na jednostronne zmniejszenie wartości Umowy – dokonał modyfikacji zapisu § 6 ust. 9 projektu Umowy celem jego doprecyzowania oraz jednocześnie, że nieprawdziwe są twierdzenia Odwołującego i Przystępujących, iż korzyści z ew. przeszacowania leżą po stronie Zamawiającego. Wyjaśnił, że „Jeśli zamówienie jest przeszacowane, to cała korzyść pozostaje po stronie Wykonawców – Zamawiający zobowiązany jest zapłacić za realizację przedmiotu zamówienia wynagrodzenie ryczałtowe wskazane w ofercie.” Zdaniem Zamawiającego, tak określony model wynagrodzenia został skorelowany z opisem przedmiotu zamówienia oraz formularzem ofertowym, zaś z punktu widzenia wykonawcy, jest to pewna i stała kwota, na którą wycenił on cały zakres prac określony w dokumentach. Zamawiający dodał, że wynagrodzenie może zostać pomniejszone jedynie w wyniku rezygnacji przez Zamawiającego z części zamówienia zgodnie z załącznikiem nr 2 do SWZ § 18 pkt 2 f) lub w przypadku wskazanym w § 6 ust. 4, lecz w tym przypadku to wykonawca wskazuje na konieczność pomniejszenia wynagrodzenia z uwagi na niewykonanie całości przedmiotu zamówienia z przyczyn niezależnych od wykonawcy. Z powyższego wynika, zdaniem Zamawiającego, że nieprawdą jest, iż całe ryzyko związane z realizacją przedmiotu zamówienia przerzucone jest na wykonawcę, gdyż brak realizacji części zadania przez wykonawcę oznacza, iż to Zamawiający (siłami własnymi lub przez podmioty trzecie) musi zrealizować problematyczny odcinek, nie ma bowiem możliwości, aby pozostawić część zadrzewienia pod linią bez wycięcia, stwarzałoby to zagrożenie dla bezpieczeństwa sieci (ew. awarie sieci), co oznacza, iż de facto to Zamawiający bierze na siebie ostatecznie ciężar realizacji zamówienia na najbardziej problematycznych odcinkach. W tym kontekście, Zamawiający wskazał, iż nieprawdą jest, iż nie podaje wystarczających informacji do określenia przedmiotu zamówienia, skoro wskazuje linie i długość linii na których ma być wykonana usługa (SWZ pkt 6.1, OPZ – pkt 1 przedmiotu umowy), wskazuje szczegółowo zakres prac, jakie ma obejmować przedmiot zamówienia, w tym informacje o szerokości pasa wycinki wraz z oznaczeniem graficznym szczegółowo wskazującym sposób wycinki i odległości (pasy wycinki) w przypadku poszczególnych rodzajów linii (pkt 3.2 OPZ), ponadto zgodnie z pkt 3 SWZ, zapewnia udostępnienie wykonawcom dokumentacji związanej z przebiegiem linii w terenie – po podpisaniu stosownego oświadczenia o poufności. Ponownie podkreślił, że sposób opisu przedmiotu zamówienia i informacje przekazywane przez Zamawiającego są pochodną charakteru samego przedmiotu zamówienia, gdyż przedmiot zamówienia dotyczy drzew, krzewów, podrostów, których wielkość nie jest stała, stąd wykonawca przy wycenie prac powinien uwzględnić przyrost zadrzewienia od okresu, kiedy dokonywał jego szacowania do oferty, a skoro jest profesjonalistą to powinien umieć

oszacować przyrost poszczególnych nasadzeń pod liniami. Konieczność przeglądu zadrzewienia przed sporządzeniem oferty przez wykonawców, zdaniem Zamawiającego, wynika z samego także charakteru przedmiotu zamówienia, zwłaszcza dlatego, że Zamawiający przygotowuje postępowanie zakupowe i przeprowadza je co najmniej pół roku (jak nie dłużej), z tej też przyczyny wszelkie informacje przygotowywane na potrzeby wszczęcia postępowania posiadane przez Zamawiającego nie mogą być na tyle szczegółowe, aby wskazywać liczby drzew, krzewów, podrostów, czy też powierzchni zalesienia, zadrzewienia. Wg Zamawiającego, podanie takich danych – choćby orientacyjnych – mogłoby wprowadzić wykonawcę w błąd co do zakresu wycinki na danej linii, stąd też potrzeba i konieczność ustalenia jej zakresu przez wykonawców bezpośrednio przed złożeniem oferty, co wiąże się z koniecznością przejrzania zadrzewienia na poszczególnych odcinkach przez wykonawców, ale stanowi jedyny sposób na ustalenie aktualnego zadrzewienia, stopnia zalesienia poszczególnych odcinków. Jak wynika z odpowiedzi na odwołanie, powyższe dotyczy także braku możliwości określenia w opisie przedmiotu zamówienia dokładnej liczby nieruchomości czy właścicieli tych nieruchomości, bowiem są to elementy zmienne – właściciele się zmieniają i ich liczba także (nieruchomości pozostają bowiem w ciągłym obrocie prawnym), nie jest stałym także liczba nieruchomości, bowiem działki są dzielone, scalane, a ponadto jeszcze trudniejsze, a wręcz niemożliwe jest określenie ilości ew. postępowań administracyjnych, przecież część z nich – prawo do wejścia na nieruchomość – uzależnione jest od braku zgody właściciela nieruchomości. W zakresie zarzutu nr 5 dot. § 6 ust. 9 projektu umowy, Zamawiający wskazał, że przy uwzględnieniu dokonanej modyfikacji, jest on zupełnie bezzasadny. Wyjaśnił, że postanowienie z § 6 ust. 9 projektu umowy nie stanowi samodzielnej podstawy do zmniejszenia zakresu przedmiotu zamówienia oraz w konsekwencji zmniejszenia wynagrodzenia, postanowienia tego bowiem nie należy czytać w oderwaniu od pozostałych postanowień umowy, stanowiących faktyczną podstawę zmniejszenia zakresu przedmiotu zamówienia i w konsekwencji wysokości wynagrodzenia, a to § 6 ust. 4 projektu umowy, czy też przesłanki zmiany umowy wskazanej w § 18, w tym przesłanki wskazanej w § 18 ust. 2 lit. f projektu umowy. Dodał, że postanowienie § 6 ust. 4 wskazuje jedynie na konsekwencje zmniejszenia zakresu prac w oparciu o inne postanowienia, bowiem jeśli takie zmniejszenie nastąpi (a są to przypadki wprost wskazane w projekcie umowy w § 18 oraz § 6 ust. 4 – niekwestionowane przez Odwołującego), to konsekwencją będzie zmniejszenie wynagrodzenia proporcjonalnie do zmniejszonego zakresu prac. Wskazał również, że tożsame postanowienie obowiązywało na gruncie poprzednich postępowań, lecz wówczas nie było kwestionowane przez wykonawców. Jednocześnie dokona modyfikacji § 6 ust. 9 projektu umowy dodając zastrzeżenie, że chodzi o zmniejszenie zakresu prac na skutek zmiany umowy przewidzianej w § 18 lub w przypadku przewidzianym w § 6 ust. 4. Podkreślił, że Zamawiający nie ma prawa do jednostronnego zmniejszenia zakresu umowy, co za tym idzie brak tutaj podstaw do stosowania art. 433 pkt 4 PZP, zaś ww. kwestie strony uzgadniają w zawierającym aneksie (zgodnie z § 18 Umowy). Dodał, że brak także podstaw do wprowadzenia postanowień określających sposób rozliczenia, gdy okaże się, iż faktyczny zakres prac jest większy, bowiem mamy tutaj do czynienia z wynagrodzeniem ryczałtowym i to wykonawca określa i wycenia zakres prac niezbędnym do wykonania przedmiotu zamówienia. W odniesieniu do zarzutu nr 6, Zamawiający wskazał, że pozyskanie wszelkich zgód i zezwoleń w celu dokonania wycinki jest elementem kompleksowej usługi, jaką zleca Zamawiający w ramach zamówienia, bowiem samo fizyczne usunięcie/podcięcie drzew, krzewów czy podrostów, to jedynie końcowy etap całego przedmiotu zamówienia, natomiast równie, jak nie bardziej pracochłonne jest pozyskanie wszelkich zgód i decyzji stanowiących legalną podstawę do faktycznej realizacji wycinki. Podniósł, że Odwołujący w zasadzie nie formułuje żądania co do sposobu rozstrzygnięcia odwołania w powyższym zakresie, a co jest warunkiem formalnym odwołania, zgodnie z art. 516 ust. 1 pkt 9 PZP. Wyjaśnił, że z obowiązkiem pozyskania zgód, zezwoleń skorelowany jest szereg okoliczności uprawniających strony do ewentualnych zmian postanowień Umowy i np. wydłużenia terminu realizacji Umowy, jednocześnie Zamawiający przewiduje także możliwość odbioru częściowego (i płatności z tym związanej) w przypadku, gdy prace wycinkowe nie zostały realizowane w całości z uwagi na brak zgód właścicieli (§ 4 ust. 2 umowy), a zatem brak zgody i np. postępowanie administracyjne z tym związane nie tamują płatności za prace na całej linii, ponadto kary za przekroczenie terminu realizacji naliczane są wyłącznie w przypadku zwłoki, tj. zawinionego opóźnienia po stronie wykonawcy. Ponownie powołał się na fakt, że w poprzednich postępowaniach wykonawcy nie kwestionowali tożsamego postanowienia. Jednocześnie podniósł, że w poprzednich postępowaniach, przy weryfikacji rażąco niskiej ceny Wykonawcy, w tym Przystępującego, szacowali koszty uzyskania zgód/wypłaty odszkodowań, pomimo tego, że Zamawiający nie wskazywał liczby właścicieli/ działek czy ilości

postępowań administracyjnych, zaś teraz podnoszą, że koszty są niepoliczalne. Z kolei, uznając za zasadny zarzut braku wskazania terminu na udzielenie pełnomocnictwa przez Zamawiającego, Zamawiający postanawia uzupełnić projekt umowy w tym zakresie i zmienić brzmienie § 13 ust. 2 projektu umowy, tak aby wprowadzić termin na udzielenie pełnomocnictwa przez Zamawiającego, dodając zdanie o treści: „Zamawiający udzieli Wykonawcy stosownych pełnomocnictw w terminie 14 dni od dnia uzyskania od Wykonawcy wniosku wskazanego w zdaniu poprzednim.” Jednocześnie Zamawiający wskazał, iż jego zdaniem, początkowy termin biegu terminu na pozyskanie zgód od właścicieli nieruchomości oraz na wystąpienie do organów administracji publicznej (wskazane w § 2 ust. 2) nie powinien być uzależniony od daty pozyskania pełnomocnictwa, bowiem Zamawiający nie jest w stanie wystawić pełnomocnictwa bez pozyskania stosownych informacji od wykonawcy, tj. iż dane pełnomocnictwo jest konieczne (nie zawsze musi być), danych osób które mają być umocowane, zatem to tak naprawdę wykonawca decyduje, kiedy uzyska pełnomocnictwo (przy określeniu maksymalnego terminu na udzielenie pełnomocnictwa), może o nie wystąpić od razu po zawarciu umowy, natomiast uzależnienie terminów realizacji od złożenia wniosku przez wykonawcę, czyni te terminy iluzorycznymi. Mając na względzie zarzut nr 7 dotyczący zaniechanie wprowadzenia przez Zamawiającego w projekcie umowy limitu odpowiedzialności odszkodowawczej, Zamawiający podniósł, że nie jest to prawda, gdyż zgodnie z § 12 ust. 2 projektu umowy całkowita odpowiedzialność Wykonawcy z tytułu naliczonych w ramach Umowy kar umownych, w tym kar z tytułu zwłoki, ograniczona jest do 20% wartości wynagrodzenia brutto określonego w § 6, zaś w innym postanowieniu wskazano dodatkowo, że odpowiedzialność za odstąpienie od Umowy (w całości lub w części) z przyczyn leżących po stronie Wykonawcy, ograniczona jest do wysokości 25% wynagrodzenia brutto wartości niezrealizowanych zadań. Z powyższego, w ocenie Zamawiającego wynika, że limit kar został określony w umowie w sposób jednoznaczny – wystarczy zsumować ww. procenty i uzyskujemy limit kar 45 %, wykonawca może zatem jednoznacznie określić jej wysokość. Dodatkowo, PGE Dystrybucja S.A. wskazał, że tak skonstruowany limit kar umownych znajdował się także we wcześniejszych postępowaniach i Odwołujący, jak i Przystępujący zawierali te umowy, nie mając problemu z ustaleniem limitu kar. Co do zarzutu nr 8, Zamawiający wskazał, że jest to zarzut zaskakujący, bowiem nie istnieje legalna definicja usterek i nieprawidłowości, zaś podążając za modelem ustalania znaczenia tych pojęć przyjętym w orzecznictwie, Zamawiający nie zdecydował się na używanie definicji opisowych, a tym bardziej nie pokusił się o enumeratywne wyliczenie wszelkich możliwych wad, usterek i nieprawidłowości, gdyż nie można w sposób wiążący, bez narażania się na polemikę i kwestionowanie każdej z ewentualnie przyjętych definicji enumeratywnie wskazać wszystkich wad jakie mogą się pojawić, przy jednoczesnym przypisaniu ich do odpowiednich kategorii. Dodatkowo podniósł, że wbrew twierdzeniom Odwołującego, każdy odbiór dokonywany jest w obecności Wykonawcy (ew. dodatkowo podwykonawców), z każdego odbioru spisywany jest protokół odbioru, gdzie wskazywane są konkretne wady przedmiotu odbioru i ich lokalizacja (zazwyczaj w odniesieniu do przęsła – nr danego słupa), zaś co do czynności naprawczych, to wykonawca jest profesjonalistą w tym zakresie i jako taki powinien wiedzieć, w jaki sposób usunąć daną wadę (Zamawiający nie narzuca sposobu jej usunięcia), ponadto, wykonawca ma możliwość sporządzania dokumentacji fotograficznej w trakcie odbiorów. Wskazał również, że standardy w zakresie prac wycinkowych i ew. odstępstwa od nich opisane zostały w OPZ, zatem wykonawca doskonale wie jak ma wyglądać przedmiot zamówienia, aby został on odebrany przez Zamawiającego, zaś procedurę odbiorową, w sposób kompletny, jasny i wyczerpujący określa § 4 projektu umowy pt. „Odbiory”. Z kolei, w odniesieniu do zarzutu nr 9, Zamawiający podniósł, że przedmiot zamówienia został określony w sposób jednoznaczny tzn. Wykonawcy ma dokonać pełnej wycinki, z ewentualnym wskazaniem miejsc odstępstw, które zostały uznane przez Zamawiającego. Wyjaśnił, że wskazanie limitu 5 usterek, ma uniemożliwić wykonawcy zgłaszanie do odbioru linii, rzeczywiście nie wyciętej w całości, co prowadzi do przełożenia na Zamawiającego obowiązku wskazywania wykonawcy wszystkich nieprawidłowości związanych z odbiorem przedmiotu umowy, bowiem to na wykonawcy ciąży obowiązek rzetelnego zrealizowania przedmiotu umowy, w sposób umożliwiający bezusterkowy odbiór. Zgłaszanie gotowości odbioru przedmiotu odbioru jeszcze niegotowego – jak wynika z odpowiedzi na odwołanie – było częstym przypadkiem u wykonawców, wykonawcy w ten sposób wydłużali sobie czas na realizację wycinki, bowiem jeszcze w trakcie odbioru realizowali przedmiot zamówienia, a możliwe było to dlatego, że średnia długość przedmiotu odbioru (odbieranych linii) to od kilku do nawet kilkudziesięciu km, a w niektórych przypadkach to nawet ponad 100 km, zaś odbiór takiej długości linii zazwyczaj trwa kilka dni i jest mocno obciążające dla pracowników Zamawiającego, gdyż wiąże się z koniecznością fizycznego przejścia danego odcinka przez pracowników

Zamawiającego (częściowo możliwe jest to przy wykorzystaniu samochodów, jednakże są i takie miejsca do których dojechać się nie da, np. tereny bagienne i konieczne jest przejście danego odcinka przez pracowników; nawet w miejscach, gdzie teren umożliwia dokonanie odbioru przy użyciu samochodów, pracownicy muszą zatrzymywać się i dokonywać stosownych obmiarów). Zamawiający wyjaśnił, iż zakwestionowany sposób dokonywania odbiorów poprzez umożliwienie odmowy przyjęcia całego przedmiotu odbioru w przypadku stwierdzenia przez Zamawiającego w ramach czynności odbiorowych co najmniej 5 wad, pozwala na racjonalizację procedury odbiorowej, ograniczenie zgłaszania odbiorów odcinków niegotowych do odbioru, a także przyspiesza odbiory tych odcinków, które gotowe są do odbioru (nie muszą czekać na przeprowadzenie odbioru odcinka, który ostatecznie odebrany nie zostanie. Dodatkowo wskazał, że Odwołujący w zasadzie nie formułuje żądań co do sposobu rozstrzygnięcia odwołania w powyższym zakresie, a co jest warunkiem formalnym odwołania, zgodnie z art. 516 ust. 1 pkt 9 PZP. Na rozprawie przedstawił fakturę na kwotę: 3.600,00 zł brutto tytułem wynagrodzenia pełnomocnika.

Do postępowania przystąpienie po stronie Odwołującego złożyli wykonawcy: DIP ENERGIS sp. z o.o. w Aleksandrowie, GAMUZA sp. z o.o. w Bielsko-Białej, SOEN sp. z o.o. w Gronowie Górnym, „RAJTAK” P.K. w Rajsku Małym, Najmilsz sp. z o.o. w Białymstoku. W piśmie stanowiącym zgłoszenie przystąpienia, wykonawca DIP ENERGIS sp. z o.o. wskazał, że w pełni popiera zarzuty i argumentację odwołania. Podniósł, że obecny opis, pozbawiony danych o powierzchni pasów technologicznych czy gęstości zadrzewienia, zmusza wykonawców do dokonywania hipotetycznych założeń, co jest sprzeczne z funkcją OPZ, jaką jest umożliwienie obliczenia rzetelnej ceny, zaś przerzucenie na wykonawcę obowiązku samodzielnej weryfikacji stanu zadrzewienia (§ 2 ust. 7 projektu umowy) przy braku danych wyjściowych od Zamawiającego stanowi niedopuszczalne przeniesienie ryzyka na jedną stronę umowy, w połączeniu z ryczałtowym charakterem wynagrodzenia, prowadzi to do naruszenia zasad uczciwej konkurencji i równego traktowania wykonawców. Ponadto, zdaniem tego wykonawcy, brak w projekcie umowy mierzalnych parametrów jakościowych oraz definicji wad istotnych i nieistotnych pozwala Zamawiającemu na dowolną ocenę wykonanych prac, co może prowadzić do bezzasadnego naliczania kar umownych lub odmawiania odbiorów i narusza zasadę proporcjonalności. W ocenie Przystępującego, obecna treść SWZ promuje wykonawców, którzy realizowali te usługi w poprzednich latach i posiadają niejawnie dane o faktycznym stanie zadrzewienia na poszczególnych odcinkach. Przystępujący podniósł ponadto, że wadliwy OPZ naraża DIP ENERGIS sp. z o.o. na dwa rodzaje ryzyka, złożenie oferty niedoszacowanej, co może skutkować stratą finansową na etapie realizacji lub odrzuceniem oferty jako zawierającej rażąco niską cenę albo ostrożnościowe zawyżenie ceny, co prowadzi do utraty konkurencyjności i braku możliwości uzyskania zamówienia. W odniesieniu do zarzutu nr 9 Przystępujący wskazał, że obecnie brzmienie § 4 ust. 4 projektu umowy naraża Przystępującego na ryzyko „sukcesywnego ujawniania” kolejnych wad przy kolejnych odbiorach, co generuje nieuzasadnione koszty i bezpodstawnie odsuwa termin zapłaty wynagrodzenia. Ponadto, podniósł, że ma interes w tym, aby znać górną granicę swojej odpowiedzialności kontraktowej (zarzut nr 7), co jest niezbędne nie tylko do prawidłowej kalkulacji ceny (wycena ryzyka), ale także do uzyskania odpowiedniej ochrony ubezpieczeniowej, której posiadania Zamawiający wymaga w § 10 projektu umowy. Następnie, Przystępujący DIP ENERGIS sp. z o.o. w piśmie z dnia 26 czerwca dodał, że najlepszym dowodem na korzyść Przystępującego jest twierdzenie Zamawiającego z odpowiedzi na odwołanie, w której twierdzi on, że nie da się precyzyjnie opisać zadrzewienia, gdyż roślinność jest „dynamiczna” – skoro, jak wynika z pisma DIP ENERGIS sp. z o.o., sam autor dokumentacji przyznaje przed Izbą, że dane są niemiarodajne, potwierdza tym samym zarzut naruszenia art. 99 ust. 1 PZP (brak jednoznacznego opisu).

Przystępujący GAMUZA sp. z o.o. w przystąpieniu wniósł o uwzględnienie odwołania oraz wskazał, że jest podmiotem, który od wielu lat prowadzi działalność na rynku usług utrzymania pasów technologicznych linii elektroenergetycznych i z tego tytułu posiada rozległe doświadczenie realizacyjne oraz praktyczną znajomość sposobu, w jaki dokumentację tego rodzaju zamówień są przygotowywane przez różnych zamawiających. Podniósł, że nie kwestionuje co do zasady dopuszczalności wynagrodzenia o charakterze ryczałtowym, niemniej ryczałt nie może prowadzić do nieograniczonego przerzucenia na wykonawcę skutków okoliczności, których wykonawca nie jest w stanie przewidzieć ani oszacować przy dochowaniu należytej staranności zawodowej. Podkreślił jednak, że przygotowany przez Zamawiającego opis przedmiotu zamówienia nie zawiera danych umożliwiających oszacowanie podstawowych ryzyk wiążących się z wyceną, a w konsekwencji nie pozwala na sporządzenie ofert, które byłyby ze sobą porównywalne – Zamawiający nie udostępnił danych dotyczących rzeczywistego stopnia zalesienia powierzchni przeznaczonych do wycinki, liczby działek, liczby właścicieli nieruchomości oraz przewidywanego zakresu czynności administracyjnych, zaś brak tych danych ma charakter podstawowy, ponieważ dotyczy okoliczności bezpośrednio kosztotwórczych. W konsekwencji, wg Przystępującego, to na wykonawców został przerzucony obowiązek samodzielnego ustalenia rzeczywistego zakresu świadczenia, to wykonawca został obciążony ryzykiem technicznym, właścicielskim, administracyjnym i terminowym bez zapewnienia danych pozwalających na ocenę prawdopodobieństwa wystąpienia tych ryzyk, przy czym na gruncie

obowiązujących przepisów obowiązek ten spoczywa na Zamawiającym, a nie na wykonawcy. W ocenie Przystępującego, prowadzi to do sytuacji, w której wykonawca odpowiada kontraktowo za skutki zdarzeń niezależnych od jego działań i staranności (art. 433 pkt 3 PZP). Przystępujący podkreślił również, że okoliczność, że wykonawcy realizują analogiczne zamówienia, nie oznacza jednak automatycznie, że specyfikacja warunków zamówienia została przygotowana zgodnie z przepisami ustawy PZP. Dodał, że dysponuje narzędziami danych przestrzennych typu GIS, odpowiednim sprzętem oraz wieloletnim doświadczeniem realizacyjnym, lecz mimo to nie jest w stanie obiektywnie skalkulować oferty na podstawie udostępnionej dokumentacji, zaś źródłem tej trudności nie jest niedostatek po stronie rynku, lecz sposób opisanie przedmiotu zamówienia przez Zamawiającego. Przystępujący spostrzegł również, że tak ukształtowane postanowienia specyfikacji warunków zamówienia są niekorzystne również dla samego Zamawiającego, w przypadku braku danych bowiem wykonawcy muszą bowiem skalkulować w oferowanej cenie nie tylko koszt realizacji prac, ale również prawdopodobieństwo sporów, kar oraz skutków zdarzeń administracyjnych, których nie są w stanie przewidzieć, okoliczność ta bezpośrednio wpływa na poziom ceny. Wskazał ponadto, że w obecnym kształcie postępowania jako najkorzystniejsza może nie zostać wybrana oferta wykonawcy, który rzeczywiście ma najniższe koszty i najlepiej organizuje pracę – gdyż najtańszą ofertę złożył nie wykonawca o najniższych rzeczywistych kosztach, lecz wykonawca, który przyjął najbardziej optymistyczne założenia i skalkulował najmniej ryzyk, tym samym o wyniku postępowania zadecyduje wówczas nie efektywność, lecz skłonność do ryzyka. W efekcie, jak wskazał Przystępujący, w razie ziszczenia się ryzyk w wariantcie bardziej pesymistycznym niż założony wykonawca ten może nie być w stanie wykonać zamówienia. Zdaniem GAMUZA sp. z o.o., nie sposób pominąć, że przedmiot zamówienia dotyczy utrzymania infrastruktury krytycznej, co tym bardziej wymaga zapewnienia przewidywalności obowiązków wykonawcy oraz stworzenia warunków do właściwego zarządzania ryzykiem. Ponadto, w piśmie procesowym z dnia 9 lipca, Przystępujący odniósł się do odpowiedzi na odwołanie. Z uwagi na to, że zarówno odwołania, jak i odpowiedzi Zamawiającego na te odwołania we wszystkich sprawach (KIO 2839/26, KIO 2840/26, KIO 2841/26) są zbieżne, Przystępujący przedstawił swoje stanowisko w jednym piśmie procesowym. Na wstępie stwierdził, że stanowisko Zamawiającego jest wewnętrznie sprzeczne, skoro najpierw twierdzi, że sam nie jest w stanie ustalić aktualnego stanu zadrzewienia, liczby nieruchomości oraz liczby postępowań administracyjnych, a jednocześnie wymaga ich ustalenia od każdego wykonawcy przed złożeniem oferty, w krótszym czasie i bez dostępu do własnej ewidencji majątku sieciowego. Podkreślił, że ustalenie stanu zadrzewienia nie jest czynnością niemożliwą, skoro istnieją metodyki pozwalające na jego oszacowanie, w szczególności lotniczy skanowanie laserowe oraz analiza danych przestrzennych. Uważa, że problemem ze strony Zamawiającego nie jest zatem obiektywna niemożliwość, lecz decyzja Zamawiającego o nieponoszeniu kosztu i wysiłku, który wiąże się z rzetelnym opisem przedmiotu zamówienia. Odnośnie zasady współdziałania stron, wskazał, że odnosi się ona do etapu realizacji umowy i nie może zastępować obowiązku prawidłowego opisanie przedmiotu zamówienia na etapie jego przygotowania. Przystępujący wskazał, że Zamawiający sam przyznał w odpowiedzi na odwołanie, że w poprzednio prowadzonych postępowaniach podawał szacunkową wartość zadrzewienia, opatrując ją zastrzeżeniem o charakterze orientacyjnym, zaś w obecnym postępowaniu świadomie odstąpił od wskazania tych wartości, uznając je za niemiernodajne z uwagi na przyrost roślinności. Zdaniem GAMUZA sp. z o.o., okoliczność ta obraca się przeciwko Zamawiającemu, skoro bowiem wcześniej dane szacunkowe były podawane, to ich sporządzenie było możliwe, zaś usunięcie ich z dokumentacji nie poprawiło opisu przedmiotu zamówienia, lecz go pogorszyło, ponieważ pozbawiło wykonawców jedynego punktu odniesienia pochodzącego od właściciela infrastruktury. Przystępujący wskazał na przykłady poprzednich postępowań z 2019 i 2020 r., w których Zamawiający potrafił oszacować zadrzewienie i powierzchnię wycinki liniowo, a wartości te aktualizował stosownie do stanu na dany moment. Dodał, że zmienność czyni koniecznym podanie szacunku aktualnego dla danego postępowania, a nie zwalnia z jego podania. Ponadto, podniósł, że wskazany przez Zamawiającego, jako pomoc geoportal.pl nie zawiera oznaczeń eksploatacyjnych stosowanych przez Zamawiającego, co oznacza, że wykonawca nie ma możliwości wyszukania linii objętej zamówieniem według jej nazwy, numeru eksploatacyjnego ani oznaczenia funkcjonującego w majątku Zamawiającego, ponieważ dane te nie występują w zasobie publicznym, a w konsekwencji wykonawca nie jest w stanie powiązać konkretnej linii wskazanej w dokumentacji postępowania z obiektem widocznym w Geoportalu. Co więcej, jak wskazał, nawet po odtworzeniu przebiegu linii dane publiczne nie zawierają informacji o rzeczywistej powierzchni do wycinki, stopniu zalesienia pasa technologicznego, liczbie, wysokości i gatunkach drzew oraz krzewów, zakresie wcześniejszych prac utrzymaniowych, liczbie nieruchomości i ich właścicieli, liczbie spraw administracyjnych niezbędnych do realizacji zadania ani o ograniczeniach wynikających z ochrony środowiska lub ochrony zabytków, są to informacje bezpośrednio kosztotwórcze, których wykonawca nie ustali w oparciu o zasób publiczny. W odniesieniu do argumentacji o poufności danych dot. infrastruktury krytycznej, Przystępujący podniósł, że reżim poufności chroni informację, która i tak jest jawna (położenie i przebieg infrastruktury), bo wynika z zasobów publicznych, a nie udostępnia informacji, która jest wykonawcom rzeczywiście potrzebna (identyfikacja konkretnej linii z jej oznaczeniem, początkiem i końcem). Wskazał również, że z korespondencji z pracownikami Zamawiającego wynika, że dane przekazywane po

podpisaniu oświadczenia o zachowaniu poufności – mają charakter poglądowy i przybliżony, a nawet „mogą w znacznym stopniu różnić się od stanu faktycznego”, co oznacza, że dokumentacja, którą Zamawiający przedstawia jako wystarczającą podstawę wyceny, jest przez niego samego opatrywana zastrzeżeniem niewiarygodności. Dodał, że wizja lokalna nie usuwa jednak wady opisu, ponieważ sama wymaga dysponowania danymi, których w dokumentacji brakuje, w rezultacie wykonawca zmuszony jest samodzielnie odtwarzać przebieg linii, co jest dokładnie tą czynnością, której koszt i ryzyko powinny obciążać Zamawiającego jako właściciela infrastruktury, zaś obciąża wykonawcę i to przed złożeniem oferty, bez jakiegokolwiek gwarancji uzyskania zamówienia, a ponadto w czasie przewidzianym na złożenie ofert wykonanie tych czynności dla realnego zakresu postępowania nie jest możliwe, z kolei powołana przez Zamawiającego możliwość wnioskowania o wydłużenie terminu składania ofert wady tej nie usuwa, ponieważ dłuższy termin nie dostarcza brakujących danych ani nie znosi kosztu, który wykonawca musi ponieść w miejsce Zamawiającego. Przystępujący podniósł również, że okoliczność, że wykonawcy dotychczas składali oferty, świadczy jedynie o tym, że dostosowali oni praktykę do wysokiego poziomu ryzyka kontraktowego, ponosząc samodzielnie koszt pozyskania danych, których Zamawiający nie udostępnił, nie można jednak utożsamiać funkcjonowania rynku z prawidłowością opisu przedmiotu zamówienia. Wyjaśnił, że jest w stanie sporządzić rzetelną wycenę w części pakietów przede wszystkim dlatego, że dysponuje własnymi danymi z zamówień realizowanych w ostatnich latach dla podmiotów grupy Zamawiającego, zaś w zakresie pozostałych pakietów wycena pozostaje obciążona całkowitą niepewnością, niemniej prowadzi to do sytuacji, w której o zdolności do rzetelnej wyceny decyduje nie treść dokumentacji postępowania, lecz historia współpracy z Zamawiającym, co godzi w zasadę uczciwej konkurencji i równego traktowania wykonawców. W odniesieniu do zarzutu dot. modelu ryczałtowego wynagrodzenia, Przystępujący podniósł, że wynagrodzenie ryczałtowe nie może prowadzić do nieograniczonego przerzucenia na wykonawcę skutków okoliczności, których wykonawca nie jest w stanie przewidzieć ani oszacować przy dochowaniu należytej staranności zawodowej, tym samym skoro Zamawiający nie udostępnia danych pozwalających na oszacowanie zakresu i ryzyk, model ryczałtowy w obecnym kształcie nie spełnia warunku policzalności i prowadzi do nieporównywalności ofert.

W piśmie procesowym z dnia 10 lipca 2026 r., Przystępujący Najmilsza sp. z o.o. wskazał, że popiera wszystkie punkty odwołania. Podniósł dodatkowo, że Zamawiający w zamówieniu nie uwzględnił linii izolowanych (tzw. warkoczy) występujących licznie w sieciach SN, ani nie przedstawił schematu ani opisu tego typu linii napowietrznych. Podkreślił, że wykonawcy powinni mieć wiedzę o ilości prac do wykonania tj. wielkość zadrzewienia, trudność wykonania prac, jakiego sprzętu trzeba użyć i jak wiele osób należy zaangażować w wykonanie zamówienia oraz zagrożeń (praca pod napięciem).

Przystępujący „RAJTRAK” P.K. wraz ze zgłoszeniem przystąpienia wskazał, że w całości popiera stanowisko oraz argumentację zawartą w odwołaniu z dnia 12 czerwca 2026 r. oraz przyjmuje ją za własną. Odnosząc się do zarzutu nr 1 wskazał, że w pełni go popiera, gdyż przedmiotowa dokumentacja postępowania nie spełnia wymagań wynikających z art. 99 ust. 1 PZP, bowiem Zamawiający ograniczył opis przedmiotu zamówienia zasadniczo do wskazania długości poszczególnych linii elektroenergetycznych objętych zamówieniem, lecz samo to określenie nie ma charakteru jednoznacznego, gdyż przy każdej z linii Zamawiający posługuje się określeniem „około”, co oznacza, że nawet parametr stanowiący podstawę opisu zamówienia nie został wskazany w sposób precyzyjny. Dla przykładu podał, że linia Opoczno – Dęba wskazana przez Zamawiającego jako linia o długości około 46,307 km (str. 22 załącznika nr 1 do SWZ – OPZ), po zweryfikowaniu jej przebiegu w terenie oraz na podstawie danych GIS, posiada długość około 37,739 km, oznacza to różnicę przekraczającą 8 kilometrów, a więc niemal 20% wartości wskazanej w dokumentacji. Niezależnie od powyższego wskazał, że sama długość linii nie stanowi informacji pozwalającej na określenie rzeczywistego zakresu zamówienia, zakres prac wycinkowych nie jest bowiem determinowany długością linii, lecz przede wszystkim charakterystyką terenu, przez który linia przebiega – wyjaśnił, że dwie linie o identycznej długości mogą wymagać całkowicie odmiennego nakładu pracy w zależności od stopnia zalesienia, liczby drzew, rodzaju drzewostanu, powierzchni zakrzewień, liczby nieruchomości objętych pracami czy też liczby właścicieli, od których konieczne będzie uzyskanie zgód, zaś dokumentacja nie zawiera informacji o powierzchni pasa technologicznego dla poszczególnych części zamówienia, powierzchni zalesień, powierzchni zakrzewień, liczbie drzew, liczbie krzewów, stopniu zadrzewienia poszczególnych odcinków ani żadnych innych danych przestrzennych umożliwiających wykonanie analiz zakresu prac, a także liczby nieruchomości objętych zamówieniem, liczby właścicieli nieruchomości, liczby nieruchomości spornych ani liczby przypadków, w których konieczne będzie prowadzenie postępowań administracyjnych, a są to podstawowe dane kosztotwórcze, determinujące zarówno nakład pracy ludzi i sprzętu, jak również czas realizacji zamówienia, koszty logistyki, zagospodarowania biomasy, pozyskania zgód właścicieli nieruchomości czy prowadzenia postępowań administracyjnych. W ocenie Przystępującego, informacje te mają natomiast fundamentalne znaczenie dla oszacowania

kosztów realizacji zamówienia, skoro zgodnie z projektowanymi postanowieniami umowy obowiązek uzyskania zgód właścicieli nieruchomości oraz prowadzenia postępowań administracyjnych został przerzucony na wykonawcę. Przystępujący wskazał również, że Zamawiający posiada stosowne dane, co potwierdza analiza wysokości wadium ustalonego dla poszczególnych części postępowania w różnych wysokościach – skoro zgodnie z przepisami PZP wysokość wadium pozostaje pochodną wartości zamówienia, oczywiste jest, że Zamawiający przy ustalaniu wartości poszczególnych części uwzględniał dodatkowe dane dotyczące rzeczywistego zakresu prac, których nie udostępnił wykonawcom. Podkreślił, że Zamawiający nie tylko nie przekazał wykonawcom danych pozwalających ustalić rzeczywisty zakres prac, ale jednocześnie przewidział wynagrodzenie ryczałtowe (z możliwością jego obniżenia w sytuacji mniejszej pracochłonności na danej linii) oraz szereg postanowień umownych przerzucających na wykonawcę ryzyka związane z realizacją zamówienia, co oznacza, że skutki nieprecyzyjnego opisu przedmiotu zamówienia zostały w całości przerzucone na wykonawców, którzy mają skalkulować cenę bez znajomości podstawowych parametrów przedmiotu zamówienia. W konsekwencji, w ocenie Przystępującego, wykonawca nie kalkuluje ceny w oparciu o rzeczywisty zakres świadczenia, lecz zmuszony jest przyjmować własne, hipotetyczne założenia dotyczące skali prac, zaś każdy z wykonawców może przy tym przyjąć odmienne założenia dotyczące stopnia zadrzewienia, liczby drzew, powierzchni wycinki czy liczby nieruchomości objętych pracami, co prowadzi do sytuacji, w której składane oferty nie są rezultatem kalkulacji dokonywanych na podstawie jednolitych danych przekazanych przez Zamawiającego, lecz efektem indywidualnych przypuszczeń poszczególnych wykonawców. Wskazał, że prowadzi to albo do zaniżenia zakresu prac i skalkulowania ceny na poziomie niewystarczającym do pokrycia rzeczywistych kosztów realizacji zamówienia, co skutkuje ryzykiem wykonywania kontraktu ze stratą albo przyjęcia założeń ostrożnościowych i uwzględnienia w cenie znaczących rezerw na nieznane ryzyka, co prowadzi do zawyżenia ceny ofertowej i ograniczenia konkurencyjności względem innych uczestników postępowania – w obu przypadkach dochodzi do wypaczenia konkurencji pomiędzy wykonawcami. Co więcej, wg wykonawcy RAJTRAK, nieudostępnienie informacji o istniejących służebnościach prowadzi do naruszenia zasady równego traktowania wykonawców, gdyż wiedzę dotyczącą przebiegu służebności oraz rzeczywistego zakresu prac mogą bowiem posiadać wykonawcy, którzy realizowali wcześniej tożsame lub zbliżone zamówienia na rzecz Zamawiającego, a więc uzyskują oni przewagę konkurencyjną. W zakresie zarzutu nr 2 Przystępujący podniósł, że w pełni podziela stanowisko Odwołującego również w tym zakresie. Zdaniem Przystępującego, Zamawiający nie wykazał istnienia żadnej z przesłanek określonych w art. 65 ust. 1 PZP, w tym żadnych obiektywnych przeszkód technicznych uniemożliwiających digitalizację lub elektroniczne udostępnienie dokumentów. Podkreślił, że pomimo skierowania stosownych wniosków część wykonawców do chwili obecnej nie otrzymała odpowiedzi, natomiast w innych przypadkach przedstawiciele Zamawiającego nie byli przygotowani do przekazania oczekiwanych materiałów lub przekazywali jedynie ich fragmenty (poniżej jedna z otrzymanych przez Przystępującego odpowiedzi – zaś w jego ocenie, tego rodzaju model udostępniania dokumentacji pozostaje w oczywistej sprzeczności z zasadą równego traktowania wykonawców, informacje, które powinny być dostępne jednocześnie dla wszystkich zainteresowanych podmiotów za pośrednictwem strony prowadzonego postępowania, stały się bowiem dostępne jedynie dla części wykonawców i to w różnym zakresie. Zdaniem Przystępującego, szczególnie istotne jest, że ograniczenie dostępu do dokumentacji nastąpiło w postępowaniu, w którym już sam opis przedmiotu zamówienia nie zawiera danych pozwalających na ustalenie rzeczywistego zakresu prac. Przystępujący dodał, że działania Zamawiającego prowadzą do nieuzasadnionego uprzywilejowania podmiotów posiadających wcześniejsze doświadczenia związane z utrzymaniem przedmiotowej infrastruktury, a więc do zachwiania równych warunków konkurencji pomiędzy uczestnikami postępowania. W zakresie dot. zarzutu nr 3, Przystępujący stwierdził, że kwestionowany § 2 ust. 7 projektu umowy stanowi próbę przeniesienia skutków wadliwości na wykonawcę i obciążenia go ryzykiem wynikającym z niepełnego opisu przedmiotu zamówienia na etapie realizacji zamówienia, podczas gdy ryzyko wynikające z nieprawidłowego lub niepełnego opisu przedmiotu zamówienia powinno obciążać podmiot odpowiedzialny za przygotowanie dokumentacji postępowania, a więc Zamawiającego. Podniósł również, że zakwestionowane postanowienie narusza również zasadę proporcjonalności wyrażoną w art. 16 PZP, gdyż prowadzi do nieuzasadnionego i nieograniczonego rozszerzenia zakresu ryzyk kontraktowych obciążających wykonawcę, w efekcie wykonawca ponosi odpowiedzialność nie tylko za prawidłową realizację zamówienia, ale również za samodzielne ustalenie jego rzeczywistego zakresu, mimo że nie dysponuje informacjami znajdującymi się w posiadaniu

Zamawiającego. W zakresie zarzutu nr 4, wykonawca RAJTRAK podniósł, że co prawda konstrukcja wynagrodzenia ryczałtowego jest powszechnie dopuszczalna, jednak warunkiem jej prawidłowego zastosowania jest jednak uprzednie jednoznaczne i wyczerpujące określenie przedmiotu zamówienia, tak aby wykonawca był w stanie oszacować zakres świadczenia oraz przypisane mu ryzyka ekonomiczne, zaś w realiach niniejszego postępowania warunek ten nie został spełniony. Jak podniósł dalej, Zamawiający jednocześnie określa wynagrodzenie jako wynagrodzenie „maksymalne”, co oznacza, że nie stanowi ono gwarantowanej wartości świadczenia należnego wykonawcy, zaś w praktyce prowadzi do sytuacji, w której wykonawca zobowiązany jest uwzględnić w cenie ofertowej wszelkie możliwe ryzyka związane z większym od przewidywanego zakresem prac, natomiast nie posiada analogicznej gwarancji uzyskania pełnego wynagrodzenia w przypadku, gdy rzeczywisty zakres świadczenia okaże się mniejszy od przyjętego przy kalkulacji, a zatem konstrukcja ta zabezpiecza wyłącznie interes Zamawiającego. W zakresie kolejnego zarzutu, wykonawca RAJTRAK podniósł, że zgodnie z przyjętą przez Zamawiającego konstrukcją umowną wykonawca zobowiązany jest do skalkulowania ceny ryczałtowej przy założeniu, że obejmuje ona wszelkie ryzyka związane z realizacją zamówienia, w tym również ryzyka wynikające z niepełnego rozpoznania zakresu prac. Wyjaśnił, że jednocześnie Zamawiający przewidział mechanizm pozwalający na obniżenie wynagrodzenia w sytuacji, gdy w toku realizacji umowy zakres prac okaże się mniejszy od zakładanego i nie przewidział żadnego analogicznego mechanizmu działającego w przeciwnym kierunku, tj. umożliwiającego zwiększenie wynagrodzenia w przypadku, gdy rzeczywisty zakres prac okaże się większy niż wynikało to z dokumentacji postępowania lub założeń przyjętych przez wykonawcę przy sporządzaniu oferty, co zdaniem Przystępującego wykonawcy prowadzi do całkowicie jednostronnego rozkładu ryzyk kontraktowych i pozostaje w oczywistej sprzeczności z zasadą proporcjonalności wyrażoną w art. 16 PZP. Przystępujący dodał, że ponadto wbrew art. 433 pkt 4 PZP, Zamawiający w dokumentacji przyznał sobie możliwość proporcjonalnego obniżania wynagrodzenia w zależności od ustalonego przez siebie zakresu prac, nie określając jednocześnie żadnej dolnej granicy tego ograniczenia, w efekcie wykonawca nie jest w stanie ustalić, jaka część wynagrodzenia jest mu faktycznie gwarantowana przez Zamawiającego, co więcej mechanizm ten prowadzi do sytuacji, w której rzeczywisty ekonomiczny zakres zobowiązania Zamawiającego pozostaje nieoznaczony i może zostać ukształtowany dopiero po zawarciu umowy. W związku z zarzutem nr 6, Przystępujący podniósł, że analizowane postanowienia § 2 ust. 2 projektu umowy stanowią kolejny przykład konsekwentnego przerzucania przez Zamawiającego na wykonawców obowiązków oraz ryzyk, które powinny pozostawać po stronie Zamawiającego albo przynajmniej zostać w sposób proporcjonalny rozłożone pomiędzy strony umowy. Skoro bowiem, jak wskazał Przystępujący, Zamawiający nie przekazał wykonawcom żadnych danych pozwalających określić liczbę nieruchomości objętych poszczególnymi częściami zamówienia, liczbę właścicieli nieruchomości, liczbę współwłaścicieli, liczbę nieruchomości o nieuregulowanym stanie prawnym, liczbę lokalizacji wymagających uzyskania decyzji administracyjnych ani liczbę nieruchomości, w stosunku do których w przeszłości występowały problemy związane z dostępem do terenu, zaś informacje te mają bezpośredni wpływ na koszt realizacji zamówienia – to jest to sprzeczne z zasadą przejrzystości oraz zasadą proporcjonalności wyrażoną w art. 16 PZP. Ponadto, Przystępujący zgodził się, że sprzeczne z art. 433 pkt 3 PZP jest przewidzenie, że wykonawca ponosi ryzyko niedochowania terminów lub niewykonania określonych obowiązków również w sytuacjach, w których przyczyna takiego stanu rzeczy będzie pozostawała po stronie Zamawiającego, np. gdy możliwość skutecznego wykonywania czynności jest uzależniona od działań podejmowanych przez samego Zamawiającego. Przystępujący wskazał na własne doświadczenia związane z realizacją zamówień na rzecz tego samego Zamawiającego, które potwierdzają realność opisywanego zagrożenia. Wskazał, że w jednym z kontraktów wniosek o udzielenie pełnomocnictwa został przekazany Zamawiającemu w dniu 13 października 2025 r., natomiast samo pełnomocnictwo zostało wystawione dopiero 23 grudnia 2025 r., a więc po upływie 71 dni, co oznacza, że w tym okresie wykonawca pozostawał faktycznie pozbawiony możliwości podejmowania czynności wymagających działania w imieniu Zamawiającego, mimo że terminy realizacyjne wynikające z umowy nadal biegły. Powyższy przykład pokazuje zdaniem Przystępującego, że ryzyko związane z terminowym uzyskaniem umocowania nie ma charakteru abstrakcyjnego, lecz stanowi rzeczywiste ryzyko kontraktowe występujące w relacjach z Zamawiającym. Jak podkreślił ów wykonawca, skoro wykonawca nie posiada żadnych środków pozwalających wymusić na Zamawiającym terminowe udzielenie pełnomocnictwa, nie może jednocześnie ponosić negatywnych konsekwencji wynikających z opóźnień w tym zakresie. W odniesieniu do zarzutu nr 7, wykonawca RAJTRAK podniósł, że w analizowanym przypadku Zamawiający formalnie przewidział limit kar umownych, jednak

jednocześnie wyłączył spod tego limitu karę przewidzianą w § 12 ust. 1 lit. a projektu umowy, co spowodowało, że wykonawca nie otrzymuje jednej, jednoznacznie określonej informacji o maksymalnym poziomie swojej odpowiedzialności kontraktowej, lecz zmuszony jest rekonstruować ją poprzez analizę szeregu wzajemnie powiązanych postanowień umownych, co osłabia funkcję gwarancyjną art. 436 pkt 3 PZP. Co do zarzutu nr 8, wykonawca RAJTRAK podniósł, że Zamawiający w kwestionowanych postanowieniach projektu umowy pozostawił sobie bardzo szeroki margines uznaniowości przy ocenie jakości wykonanych prac, nie tworząc jednocześnie żadnych obiektywnych mechanizmów pozwalających na weryfikację prawidłowości dokonywanych ocen, co jest niebezpieczne, w sytuacji, gdy z wynikami odbiorów powiązane są dalsze konsekwencje kontraktowe, w tym możliwość naliczania kar umownych lub formułowania roszczeń związanych z nienależytym wykonaniem umowy. W ocenie Przystępującego, jest to sprzeczne z zasadą przejrzystości postępowania, zasadą proporcjonalności oraz zasadą równego traktowania wykonawców wyrażonymi w art. 16 PZP, gdyż zakres praw i obowiązków stron umowy zostaje uzależniony od uznaniowych ocen Zamawiającego, nieweryfikowalnych przy pomocy obiektywnych kryteriów technicznych. W odniesieniu zaś do zarzutu nr 9, Przystępujący wskazał, iż zastrzeżenia budzi możliwość odmowy odbioru po wskazaniu jedynie części stwierdzonych uchybień, bez obowiązku ujawnienia wszystkich zastrzeżeń istniejących w chwili przeprowadzania odbioru, gdyż taka konstrukcja powoduje, że wykonawca nie uzyskuje pełnej informacji o przyczynach odmowy odbioru oraz rzeczywistym zakresie czynności koniecznych do doprowadzenia przedmiotu umowy do stanu zgodnego z wymaganiami Zamawiającego i prowadzi do sytuacji, w której długość procedury odbiorowej pozostaje w znacznej mierze zależna od sposobu działania Zamawiającego, a tym samym wykonawca ponosi ryzyko przedłużania procesu odbiorowego, opóźnienia płatności wynagrodzenia czy powstania dalszych konsekwencji kontraktowych, pomimo że okoliczności te mogą wynikać nie z jakości wykonanych robót, lecz ze sposobu przeprowadzenia odbioru przez Zamawiającego.

Co do każdej ze spraw, Zamawiający w przeddzień posiedzenia i rozprawy złożył pismo procesowe wraz z dowodami. Podniósł, że Odwołujący nie wykazał rzeczywistego związku pomiędzy brakiem danych takich jak powierzchnia zalesień, liczby drzew i krzewów, stopnia zadrzewienia poszczególnych odcinków, ilości nieruchomości oraz ilości właścicieli, ilości postępowań administracyjnych a niemożnością sporządzenia oferty, w tym nie wyjaśnił, jakie konkretnie składniki ceny nie mogą zostać ustalone bez tych informacji, jaki wpływ miałyby ich brak na wysokość ceny, ani dlaczego miałyby to prowadzić do nieporównywalności ofert. Wskazał, że wyjaśnienia rażąco niskiej ceny złożone w poprzednich postępowaniach dotyczących analogicznych usług przez wykonawców potwierdzają, że przy kalkulacji tego rodzaju zamówień uwzględniane są przede wszystkim koszty pracownicze i roboczogodziny, koszty sprzętu, paliwa i transportu, koszty uzyskiwania zgód i prowadzenia postępowań, koszty odszkodowań, koszty utylizacji biomasy, koszty pośrednie, rezerwa na ryzyka, zakładany zysk, niemniej w żadnym z wyjaśnień nie wskazano, że warunkiem sporządzenia oferty jest otrzymanie od Zamawiającego pełnej inwentaryzacji drzewostanu, dokładnej liczby drzew lub krzewów czy powierzchni zalesienia, ilości właścicieli, a ponadto z wyjaśnień wynika, że wykonawcy samodzielnie dokonują szacunków dotyczących liczby działek, ilości biomasy, liczby postępowań administracyjnych czy roboczogodzin niezbędnych do realizacji zamówienia. Dodał, że przedmiot zamówienia nie polega na wycięciu określonej liczby indywidualnie oznaczonych drzew, lecz na wykonaniu prac wycinkowych i utrzymaniu pasa technologicznego na określonych odcinkach infrastruktury liniowej, zaś w tego rodzaju zamówieniach zasadnicze znaczenie mają nakłady pracy, organizacja robót, dostępność terenu, wykorzystanie sprzętu oraz przewidywana ilość biomasy do zagospodarowania. Wyjaśnił, że sama liczba drzew nie przesądza jeszcze o kosztach wykonania prac, gdyż koszt usunięcia pojedynczego drzewa może różnić się wielokrotnie w zależności od wysokości drzewa, warunków terenowych, technologii wykonania, dostępności sprzętu czy konieczności zabezpieczenia infrastruktury, co nie będzie wynikało z operatu/inwentaryzacji. Z kolei, w odniesieniu do liczby działek, liczby postępowań administracyjnych, Zamawiający wskazał, że część wykonawców podaje liczbę działek jako jeden z elementów własnej kalkulacji w wyjaśnieniach rażąco niskiej ceny, jednak nie oznacza to automatycznie, że dokładne wskazanie tej liczby przez Zamawiającego jest warunkiem sporządzenia oferty, bowiem wykonawcy samodzielnie przyjmują założenia dotyczące liczby działek, liczby postępowań administracyjnych czy organizacji procesu pozyskiwania zgód. Jak podał dalej Zamawiający, z wyjaśnień Przystępującego Rajtrak wynika, co sam podkreśla, że przy tego rodzaju zamówieniach przeprowadza wizję lokalną, traktując ją jako element należytej staranności profesjonalnego wykonawcy. Jednocześnie Zamawiający podkreślił, że czym innym jest obowiązek opisanie przedmiotu zamówienia, a czym innym obowiązek oszacowania kosztów jego realizacji – to Zamawiający określa przedmiot zamówienia, natomiast profesjonalny wykonawca analizuje warunki jego wykonania i kalkuluje związane z tym ryzyko gospodarcze, co potwierdzają załączone do pisma wyjaśnienia rażąco niskiej ceny. Dalej, Zamawiający podniósł, że odwołanie zostało wniesione przez jednego wykonawcę, do odwołania przystąpiło natomiast jedynie sześciu, podczas gdy pozostali uczestnicy rynku nie podnosili,

że brak liczby drzew, stopnia zadrzewienia czy ilości działek czy właścicieli, a także ilości postępowań uniemożliwia im przygotowanie oferty, przy czym w portalu zakupowym Zamawiającego do przedmiotowych postępowań zarejestrowało się i pobrało dokumenty: 20 wykonawców (w postępowaniu prowadzonym przez Oddział Łódź), 16 wykonawców (w postępowaniu prowadzonym przez Oddział Warszawa) i 19 wykonawców (w postępowaniu prowadzonym przez Oddział Rzeszów). Za istotne uznał również wskazanie, że w poprzednich postępowaniach wykonawcy ci nie kwestionowali sposobu opis przedmiotu zamówienia przez Zamawiającego i składali oferty na porównywalnych warunkach (nie posiadając od zamawiającego żądanych w odwołaniu informacji). Ponadto, Zamawiający dokonał analizy podobnych postępowań prowadzonych przez innych operatorów energii elektrycznej, np. TAURON Dystrybucja S.A. oraz PSE S.A. Podał, że w dokumentacji z postępowania TAURON Dystrybucja S.A. wprost wynika, iż poziom zadrzewienia jest szacunkowy, nie ma tam wskazanej liczby sztuk drzew, krzewów, czy ilości postępowań, ani innych danych żądanych przez Odwołującego, a jedynie dane szacunkowe (orientacyjne), a odstępstwa od tych danych nie mogą stanowić podstawy do wzrostu wynagrodzenia. Z kolei, w odniesieniu do postępowań prowadzonych przez PSE S.A. Zamawiający zauważył, że ów zamawiający zastrzega w dokumentacji, że dane dot. linii mogą posiadać braki, a wykonawcy powinni te dane dodatkowo zweryfikować w postępowaniu chociażby przez wizję lokalną w terenie.

W piśmie z 9 lipca, Przystępujący SOEN sp. z o.o., w odniesieniu do pisma Zamawiającego z tego samego dnia, wskazał, że argumenty Zamawiającego dotyczące wyjaśnień rażąco niskiej ceny innych wykonawców nie marginalizują parametru powierzchni wycinki, przeciwnie – wszystkie wskazane założenia (koszty pracownicze i roboczo-godziny; koszty sprzętu, paliwa i transportu; koszty uzyskiwania zgód i prowadzenia postępowań; koszty odszkodowań) są wprost i bezpośrednio uwarunkowane powierzchnią na jakiej należy wykonać zamówienie. Przystępujący potraktował również dowody ze specyfikacji warunków zamówienia innych operatorów, w tym PSE S.A., jako dowód uzasadniający odwołanie, gdyż w dokumentacji tej występuje parametr zalesienia podany w procentach, dzięki któremu w połączeniu z innymi parametrami jednoznacznie można określić powierzchnię wycinki. Ponadto, Przystępujący wskazał, że konieczność pełnej inwentaryzacji przez zamawiającego, zadrzewienia podlegającego wycince wynika wprost z przepisów prawa zawartych w ustawie o ochronie przyrody (art. 83 ust 1 pkt 2 i dalsze). W ocenie wykonawcy SOEN, ustawa ta nie przewiduje możliwości scedowania tego na podmioty trzecie, a już na pewno nie mają one możliwości wskazania i wykazania, które drzewa lub krzewy realnie zagrażają funkcjonowaniu tych urządzeń.

KIO 2840/26

Zamawiający, PGE Dystrybucja S.A. w Lublinie prowadzi postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego, w trybie przetargu nieograniczonego, pn.: Wykonanie usługi wycinki drzew, krzewów, podrostów i gałęzi oraz odtworzenie pasa technologicznego w pobliżu czynnych linii elektroenergetycznych WN oraz SN na terenie Oddziału Białystok i Oddział Warszawa PGE Dystrybucja S.A. w podziale na 67 części, wewnętrzny identyfikator: POST/DYS/OW/GZ/02058/2026. Ogłoszenie o zamówieniu zostało zamieszczone w Suplemencie do Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej w dniu 2 czerwca 2026 r., pod nr: 2026/S 104-376047. Wartość szacunkowa zamówienia przekracza progi unijne.

W dniu 12 czerwca 2026 r. do Prezesa Krajowej Izby Odwoławczej wpłynęło odwołanie wykonawcy EKO ARBOR sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie wobec treści ogłoszenia i dokumentów zamówienia, w tym SWZ oraz projektu umowy.

Odwołujący zarzucił Zamawiającemu następujące naruszenia:

- 1.art. 99 ust. 1 PZP oraz art. 16 PZP poprzez dokonanie opisu przedmiotu zamówienia w sposób nieuwzględniający wszystkich wymagań i okoliczności mogących mieć wpływ na treść oferty, w sposób niejednoznaczny, nieprecyzyjny i uniemożliwiający wykonawcom określenie rzeczywistego zakresu robót, tj. nieokreślenie przez Zamawiającego powierzchni pasa technologicznego, powierzchni zalesień, liczby drzew i krzewów, stopnia zadrzewienia poszczególnych odcinków, brak określenia ilości nieruchomości oraz ilości właścicieli i innych danych umożliwiających wykonanie analiz przestrzennych,
- 2.art. 133 w zw. z art. 65 ust. 1 PZP i art. 16 PZP poprzez odstąpienie od użycia środków komunikacji elektronicznej w sytuacji, gdy żadna z przesłanek uzasadniających odstąpienie od tej formy nie została spełniona,
- 3.art. 99 ust. 1 PZP oraz art. 16 PZP poprzez przeniesienie na wykonawcę w § 2 ust 7 projektu umowy obowiązku ustalenia zakresu robót,
- 4.art. 16 PZP w zw. z art. 91 ust 1 PZP poprzez ustalenie przez Zamawiającego w § 2 ust. 7 i § 16 ust. 12 projektu umowy, że wynagrodzenie ma charakter ryczałtowy, a w § 6 ust. 1 projektu umowy, że wynagrodzenie jest maksymalne, co w sytuacji braku w opisie przedmiotu zamówienia przez Zamawiającego danych ilościowych, tj. powierzchni pasa technologicznego, powierzchni zalesień, liczby drzew i krzewów, stopnia zadrzewienia poszczególnych odcinków, brak określenia ilości nieruchomości oraz ilości właścicieli i innych danych umożliwiających wykonanie analiz przestrzennych, uniemożliwia wykonawcy dokonanie prawidłowej kalkulacji ryzyka i kosztów, na skutek czego wykonawca ponosi nieograniczone ryzyko kontraktowe, co w konsekwencji prowadzi do naruszenia przez Zamawiającego zasady proporcjonalności,
- 5.art. 16 PZP, a także naruszenie art. 433 pkt 4 PZP poprzez wprowadzenie w projekcie umowy możliwości

ograniczenia zakresu zamówienia przez Zamawiającego bez wskazania minimalnej wartości lub wielkości świadczenia stron oraz poprzez wprowadzenie przez Zamawiającego w § 6 ust. 9 projektu umowy uprawnienia do zmniejszenia wynagrodzenia w przypadku, gdy faktyczny zakres prac okaże się mniejszy niż przewidziany w załączniku nr 1 do umowy oraz ofercie złożonej przez wykonawcę, przy braku wprowadzenia możliwości zwiększenia wynagrodzenia w wypadku stwierdzenia, że zakres wykonanych prac był większy niż przewidziany w Załączniku nr 1 do umowy i ofercie złożonej przez wykonawcę,

6.art. 16 PZP w zw. z art. 99 ust. 1 PZP oraz art. 433 ust.3 PZP przez wprowadzenie przez Zamawiającego w § 2 ust. 2 projektu umowy obowiązku wykonawcy pozyskania zgód właścicieli na wykonywanie na ich nieruchomościach prac, prowadzenie postępowań administracyjnych przed wójtami, burmistrzami lub prezydentami miast w zakresie pozyskania zezwoleń na wycinkę drzew oraz postępowań administracyjnych przed starostami powiatowymi o wydanie decyzji zobowiązujących właścicieli nieruchomości do udostępnienia nieruchomości przy jednoczesnym braku określenia przez Zamawiającego liczby nieruchomości, liczby właścicieli oraz postępowań administracyjnych koniecznych do przeprowadzenia oraz określenie terminu na pozyskanie zgód i wystąpienie do organów administracji, bez uwzględnienia terminu przekazania przez Zamawiającego prawidłowych pełnomocnictw do dokonywania tych czynności,

7.art. 16 PZP w zw. z art. 353¹ Kodeksu cywilnego przez zaniechanie wprowadzenia przez Zamawiającego w projekcie umowy limitu odpowiedzialności odszkodowawczej,

8.art. 16 PZP przez zaniechanie wprowadzenia przez Zamawiającego w projekcie umowy obiektywnych kryteriów oceny jakości wykonanych prac, definicji wad istotnych i nieistotnych, usterek, nieprawidłowości oraz niewskazanie mierzalnych parametrów jakościowych podczas dokonywania odbiorów i zastąpienie ich przez dowolną ocenę dokonywaną przez Zamawiającego, przy jednoczesnym braku odpowiedniego udokumentowania stwierdzonych uchybień,

9.art. 16 PZP, art. 99 ust. 1 PZP oraz art. 433 pkt 3 PZP przez wprowadzenie w § 4 ust. 4 projektu umowy klauzuli, zgodnie z którą, w przypadku stwierdzenia przez Zamawiającego w ramach czynności odbiorowych co najmniej 5 wad, usterek, braków, nieprawidłowości (kwalifikacji nienależytego wykonania jako wady, usterek, braków, nieprawidłowości dokonuje Zamawiający), Zamawiający ma prawo do odmowy przyjęcia całego zgłoszonego przedmiotu odbioru, bez wskazywania pozostałych wad, usterek, braków, nieprawidłowości oraz brak po stronie Zamawiającego obowiązku dokonania precyzyjnego opisu i dokumentacji stwierdzonych wad.

Mając powyższe na uwadze, Odwołujący wniósł o uwzględnienie odwołania oraz nakazanie Zamawiającemu:

1)uzupełnienia opisu przedmiotu zamówienia poprzez opublikowanie w formie elektronicznej kompletnej dokumentacji dotyczącej przebiegu poszczególnych linii w tym zawierającej określenie powierzchni pasa technologicznego, powierzchni zalesień, liczby drzew i krzewów, stopnia zadrzewienia pod liniami objętymi poszczególnymi częściami zamówienia, ilości nieruchomości oraz ilości właścicieli pod liniami objętymi poszczególnymi częściami zamówienia,

2)usunięcia z dokumentacji SWZ załącznika 14.1 – oświadczenie o zachowaniu poufności,

3)usunięcia z projektu umowy § 2 ust. 7,

4)usunięcia w projekcie umowy w § 2 ust. 7 i § 16 ust. 12 zastrzeżenia, że wynagrodzenie ma charakter ryczałtowy, a z § 6 ust. 1, że wynagrodzenie jest maksymalne,

5)zmiany postanowień projektowanej umowy poprzez wyeliminowanie zakazanego postanowienia umownego określonego w § 6 ust 9, polegającego na wprowadzeniu możliwości ograniczenia zakresu zamówienia przez Zamawiającego bez wskazania minimalnej wartości lub wielkości świadczenia stron,

6)określenia sposobu rozliczenia, jednostki obliczeniowej, minimalnego gwarantowanego zakresu świadczenia oraz zasad zwrotu uzasadnionych kosztów poniesionych przez wykonawcę w przypadku ograniczenia zakresu prac po rozpoczęciu czynności przygotowawczych,

7)określenia sposobu rozliczenia według jednostki obliczeniowej i tych samych zasad również w przypadku, gdy faktyczny zakres prac okaże się większy od zakresu przewidzianego w Załączniku nr 1 do Umowy oraz ofercie wykonawcy,

8)zmiany § 2 ust. 2 projektu umowy przez określenie terminu, w jakim Zamawiający udzieli wykonawcy pełnomocnictw do działania w jego imieniu oraz ustalenie początku biegu terminu na pozyskanie zgód od właścicieli nieruchomości oraz na wystąpienie do organów administracji publicznej od daty przekazania pełnomocnictw,

9)jednoznacznego określenia jednej łącznej maksymalnej wysokości wszystkich kar umownych, których Zamawiający może dochodzić od wykonawcy w związku z realizacją umowy, bez wyłączania spod tego limitu poszczególnych kar.

10)zmiany § 4 ust. 4 projektu umowy przez określenie obiektywnych kryteriów oceny prac w tym określenia, jakie

konkretne sytuacje Zamawiający będzie kwalifikował jako wadę, usterkę, brak lub nieprawidłowość przy odbiorze prac, a także zobowiązania Zamawiającego do precyzyjnego wskazania w protokole odbioru informacji umożliwiających identyfikację i lokalizację stwierdzonych wad oraz zakres czynności naprawczych i dokumentację fotograficzną niezbędną do identyfikacji wady oraz wskazania wszystkich stwierdzonych w toku czynności odbiorowych wad.

Odwołujący wniósł o zasądzenie od Zamawiającego na rzecz Odwołującego kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa procesowego zgodnie z fakturą VAT, która zostanie przedstawiona na rozprawie. Na rozprawie dnia 10 lipca przedstawił fakturę na kwotę: 3.600,00 zł brutto tytułem wynagrodzenia pełnomocnika do wszystkich trzech postępowań.

Uzasadnienie odwołania jest tożsame w treści, jak uzasadnienie w sprawie KIO 2839/26.

W odpowiedzi z dnia 22 czerwca 2026 r. na odwołanie, Zamawiający wskazał, że nie uwzględnia zarzutów zawartych w odwołaniu i wnosi o ich oddalenie, powołując się na tożsame argumenty, jak w odpowiedzi na odwołanie w sprawie o sygn. KIO 2839/26. Na rozprawie przedstawił fakturę na kwotę: 3.600,00 zł brutto tytułem wynagrodzenia pełnomocnika.

Do postępowania przystąpienie po stronie Odwołującego złożyli wykonawcy: DIP ENERGIS sp. z o.o. w Aleksandrowie GAMUZA sp. z o.o. w Bielsko-Białej, SOEN sp. z o.o. w Gronowie Górnym, Najmilsza sp. z o.o. w Białymstoku. Analogiczne stanowiska zawarte w pismach procesowych, jak w sprawie KIO 2839/26, zajęli Przystępujący GAMUZA sp. z o.o., Najmilsza sp. z o.o. oraz SOEN sp. z o.o.

KIO 2841/26

Zamawiający, PGE Dystrybucja S.A. w Lublinie prowadzi postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego, w trybie przetargu nieograniczonego, pn.: Wykonanie usługi wycinki drzew, krzewów, podrostów i gałęzi oraz odtworzenie pasa technologicznego w pobliżu czynnych linii elektroenergetycznych SN oraz WN na obszarze działania PGE Dystrybucja S.A. Oddział Rzeszów, Oddział Lublin oraz Oddział Zamość, wewnętrzny identyfikator: POST/DYS/OR/GZ/02081/2021. Ogłoszenie o zamówieniu zostało zamieszczone w Suplemencie do Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej w dniu 2 czerwca 2026 r., pod nr: 2026/S 104-377241. Wartość szacunkowa zamówienia przekracza progi unijne.

W dniu 12 czerwca 2026 r. do Prezesa Krajowej Izby Odwoławczej wpłynęło odwołanie wykonawcy EKO ARBOR sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie wobec treści ogłoszenia i dokumentów zamówienia, w tym Specyfikacji Warunków Zamówienia oraz projektu umowy.

Odwołujący zarzucił Zamawiającemu następujące naruszenia:

- 1.art. 99 ust. 1 PZP oraz art. 16 PZP poprzez dokonanie opisu przedmiotu zamówienia w sposób nieuwzględniający wszystkich wymagań i okoliczności mogących mieć wpływ na treść oferty, w sposób niejednoznaczny, nieprecyzyjny i uniemożliwiający wykonawcom określenie rzeczywistego zakresu robót, tj. nieokreślenie przez Zamawiającego powierzchni pasa technologicznego, powierzchni zalesień, liczby drzew i krzewów, stopnia zadrzewienia poszczególnych odcinków, brak określenia ilości nieruchomości oraz ilości właścicieli i innych danych umożliwiających wykonanie analiz przestrzennych,
- 2.art. 133 w zw. z art. 65 ust. 1 PZP i art. 16 PZP poprzez odstąpienie od użycia środków komunikacji elektronicznej w sytuacji, gdy żadna z przesłanek uzasadniających odstąpienie od tej formy nie została spełniona,
- 3.art. 99 ust. 1 PZP oraz art. 16 PZP poprzez przeniesienie na wykonawcę w § 2 ust 7 projektu umowy obowiązku ustalenia zakresu robót,
- 4.art. 16 PZP w zw. z art. 91 ust 1 PZP poprzez ustalenie przez Zamawiającego w § 2 ust. 7 i § 16 ust. 12 projektu umowy, że wynagrodzenie ma charakter ryczałtowy, a w § 6 ust. 1 projektu umowy, że wynagrodzenie jest maksymalne, co w sytuacji braku w opisie przedmiotu zamówienia przez Zamawiającego danych ilościowych, tj. powierzchni pasa technologicznego, powierzchni zalesień, liczby drzew i krzewów, stopnia zadrzewienia poszczególnych odcinków, brak określenia ilości nieruchomości oraz ilości właścicieli i innych danych umożliwiających wykonanie analiz przestrzennych, uniemożliwia wykonawcy dokonanie prawidłowej kalkulacji ryzyka i kosztów, na skutek czego wykonawca ponosi nieograniczone ryzyko kontraktowe, co w konsekwencji prowadzi do naruszenia przez Zamawiającego zasady proporcjonalności,
- 5.art. 16 PZP, a także naruszenie art. 433 pkt 4 PZP poprzez wprowadzenie w projekcie umowy możliwości ograniczenia zakresu zamówienia przez Zamawiającego bez wskazania minimalnej wartości lub wielkości świadczenia stron oraz poprzez wprowadzenie przez Zamawiającego w § 6 ust. 9 projektu umowy uprawnienia do zmniejszenia wynagrodzenia w przypadku, gdy faktyczny zakres prac okaże się mniejszy niż przewidziany w załączniku nr 1 do umowy oraz ofercie złożonej przez wykonawcę, przy braku wprowadzenia możliwości zwiększenia wynagrodzenia w wypadku stwierdzenia, że zakres wykonanych prac był większy niż przewidziany w Załączniku nr 1 do umowy i ofercie złożonej przez wykonawcę,
- 6.art. 16 PZP w zw. z art. 99 ust. 1 PZP oraz art. 433 ust.3 PZP przez wprowadzenie przez Zamawiającego w § 2 ust. 2 projektu umowy obowiązku wykonawcy pozyskania zgód właścicieli na wykonywanie na ich

nieruchomościach prac, prowadzenie postępowań administracyjnych przed wójtami, burmistrzami lub prezydentami miast w zakresie pozyskania zezwoleń na wycinkę drzew oraz postępowań administracyjnych przed starostami powiatowymi o wydanie decyzji zobowiązujących właścicieli nieruchomości do udostępnienia nieruchomości przy jednoczesnym braku określenia przez Zamawiającego liczby nieruchomości, liczby właścicieli oraz postępowań administracyjnych koniecznych do przeprowadzenia oraz określenie terminu na pozyskanie zgód i wystąpienie do organów administracji, bez uwzględnienia terminu przekazania przez Zamawiającego prawidłowych pełnomocnictw do dokonywania tych czynności,

7.art. 16 PZP w zw. z art. 353¹ Kodeksu cywilnego przez zaniechanie wprowadzenia przez Zamawiającego w projekcie umowy limitu odpowiedzialności odszkodowawczej,

8.art. 16 PZP przez zaniechanie wprowadzenia przez Zamawiającego w projekcie umowy obiektywnych kryteriów oceny jakości wykonanych prac, definicji wad istotnych i nieistotnych, usterek, nieprawidłowości oraz niewskazanie mierzalnych parametrów jakościowych podczas dokonywania odbiorów i zastąpienie ich przez dowolną ocenę dokonywaną przez Zamawiającego, przy jednoczesnym braku odpowiedniego udokumentowania stwierdzonych uchybień,

9.art. 16 PZP, art. 99 ust. 1 PZP oraz art. 433 pkt 3 PZP przez wprowadzenie w § 4 ust. 4 projektu umowy klauzuli, zgodnie z którą, w przypadku stwierdzenia przez Zamawiającego w ramach czynności odbiorowych co najmniej 5 wad, usterek, braków, nieprawidłowości (kwalifikacji nienależytego wykonania jako wady, usterek, braku, nieprawidłowości dokonuje Zamawiający), Zamawiający ma prawo do odmowy przyjęcia całego zgłoszonego przedmiotu odbioru, bez wskazywania pozostałych wad, usterek, braków, nieprawidłowości oraz brak po stronie Zamawiającego obowiązku dokonania precyzyjnego opisu i dokumentacji stwierdzonych wad.

Mając powyższe na uwadze, Odwołujący wniósł o uwzględnienie odwołania oraz nakazanie Zamawiającemu:

1)uzupełnienia opisu przedmiotu zamówienia poprzez opublikowanie w formie elektronicznej kompletnej dokumentacji dotyczącej przebiegu poszczególnych linii w tym zawierającej określenie powierzchni pasa technologicznego, powierzchni zalesień, liczby drzew i krzewów, stopnia zadrzewienia pod liniami objętymi poszczególnymi częściami zamówienia, ilości nieruchomości oraz ilości właścicieli pod liniami objętymi poszczególnymi częściami zamówienia,

2)usunięcia z dokumentacji SWZ załącznika 14.1 – oświadczenie o zachowaniu poufności,

3)usunięcia z projektu umowy § 2 ust. 7,

4)usunięcia w projekcie umowy w § 2 ust. 7 i § 16 ust. 12 zastrzeżenia, że wynagrodzenie ma charakter ryczałtowy, a z § 6 ust. 1, że wynagrodzenie jest maksymalne,

5)zmiany postanowień projektowanej umowy poprzez wyeliminowanie zakazanego postanowienia umownego określonego w § 6 ust 9, polegającego na wprowadzeniu możliwości ograniczenia zakresu zamówienia przez Zamawiającego bez wskazania minimalnej wartości lub wielkości świadczenia stron,

6)określenia sposobu rozliczenia, jednostki obliczeniowej, minimalnego gwarantowanego zakresu świadczenia oraz zasad zwrotu uzasadnionych kosztów poniesionych przez wykonawcę w przypadku ograniczenia zakresu prac po rozpoczęciu czynności przygotowawczych,

7)określenia sposobu rozliczenia według jednostki obliczeniowej i tych samych zasad również w przypadku, gdy faktyczny zakres prac okaże się większy od zakresu przewidzianego w Załączniku nr 1 do Umowy oraz ofercie wykonawcy,

8)zmiany § 2 ust. 2 projektu umowy przez określenie terminu, w jakim Zamawiający udzieli wykonawcy pełnomocnictw do działania w jego imieniu oraz ustalenie początku biegu terminu na pozyskanie zgód od właścicieli nieruchomości oraz na wystąpienie do organów administracji publicznej od daty przekazania pełnomocnictw,

9)jednoznacznego określenia jednej łącznej maksymalnej wysokości wszystkich kar umownych, których Zamawiający może dochodzić od wykonawcy w związku z realizacją umowy, bez wyłączania spod tego limitu poszczególnych kar.

10)zmiany § 4 ust. 4 projektu umowy przez określenie obiektywnych kryteriów oceny prac w tym określenia, jakie konkretne sytuacje Zamawiający będzie kwalifikował jako wadę, usterkę, brak lub nieprawidłowość przy odbiorze prac, a także zobowiązania Zamawiającego do precyzyjnego wskazania w protokole odbioru informacji umożliwiających identyfikację i lokalizację stwierdzonych wad oraz zakres czynności naprawczych i dokumentację fotograficzną niezbędną do identyfikacji wady oraz wskazania wszystkich stwierdzonych w toku czynności odbiorowych wad.

Odwołujący wniósł o zasądzenie od Zamawiającego na rzecz Odwołującego kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa procesowego zgodnie z fakturą VAT, która zostanie przedstawiona na rozprawie. Na rozprawie dnia 10 lipca przedstawił fakturę na kwotę: 3.600,00 zł brutto tytułem wynagrodzenia pełnomocnika do wszystkich trzech

postępowania.

W uzasadnieniu Odwołujący powołał tożsame argumenty jak w poprzednich dwóch odwołaniach. Na rozprawie, wniósł o zasądzenie kosztów i przedstawił fakturę na kwotę: 3.600,00 zł brutto tytułem wynagrodzenia pełnomocnika.

W odpowiedzi z dnia 22 czerwca 2026 r. na odwołanie, Zamawiający wniósł o oddalenie odwołania w całości i w uzasadnieniu podniósł analogiczną argumentację, jak w obu poprzednich sprawach.

Do postępowania przystąpienie po stronie Odwołującego złożył wykonawca: GAMUZA sp. z o.o. w Bielsko-Białej i BIO-Energia sp. z o.o. w Różance. GAMUZA sp. z o.o. wniósł pismo procesowe w niniejszej sprawie – o treści jak sprawie KIO 2839/26 i KIO 2840/26. Z kolei, Przystępujący BIO-Energia sp. z o.o., w piśmie stanowiącym przystąpienie wskazał, że w całości popiera zarzuty i żądania odwołania. Podniósł, że dokumenty zamówienia w obecnym kształcie naruszają zasady przejrzystości, równego traktowania wykonawców i uczciwej konkurencji (art. 16 PZP), w szczególności poprzez:

- a) brak danych ilościowych w OPZ, w tym powierzchni pasów technologicznych, liczby drzew i stopnia zadrzewienia, liczby działek oraz ich właścicieli, co uniemożliwia rzetelną i porównywalną kalkulację ceny;
- b) przyjęcie wynagrodzenia ryczałtowego przy jednoczesnym braku precyzyjnego i mierzalnego zakresu prac, co obarcza wykonawcę ryzykiem niemożliwym do wyceny;
- c) ukształtowanie umowy w sposób wprowadzający asymetrię ryzyka, z możliwością zmniejszenia wynagrodzenia bez odpowiadającej jej możliwości jego zwiększenia oraz bez określenia minimalnej wartości świadczenia (art. 433 pkt 4 PZP);
- d) przerzucenie na wykonawcę obowiązków ustalania faktycznego zakresu robót, pozyskiwania zgód właścicieli nieruchomości i decyzji administracyjnych, bez przekazania niezbędnych danych oraz bez określenia terminu udzielenia stosownych pełnomocnictw;
- e) ograniczenie elektronicznego dostępu do dokumentacji postępowania z powołaniem na trudności techniczne, poza przesłankami określonymi w art. 65 ust. 1 PZP.

Krajowa Izba Odwoławcza ustaliła i zważyła, co następuje.

W niniejszej sprawie, Izba stwierdziła, że wszystkie trzy odwołania nie zawierają braków formalnych oraz terminowo zostały uiszczone od nich wpisy w wymaganej wysokości. Nadto, odwołania nie podlegają odrzuceniu na podstawie art. 528 PZP.

Postępowanie w każdej ze spraw zostało umorzone w zakresie dotyczącym cofniętych przez Odwołującego na posiedzeniu zarzutów nr 5 i 6 odwołań. Zgodnie z art. 520 PZP, odwołujący może cofnąć odwołanie do czasu zamknięcia rozprawy, zaś cofnięte odwołanie nie wywołuje skutków prawnych, jakie ustawa wiąże z wniesieniem odwołania do Prezesa Izby. Stąd, w tym zakresie Izba nie była uprawniona do merytorycznego rozpoznania odwołań i postępowanie podlegało umorzeniu w oparciu o art. 568 pkt 1 PZP.

Izba uznała również, że Odwołujący jest uprawniony do wniesienia odwołań do Prezesa Krajowej Izby Odwoławczej. Jak wynika z odwołań, interes prawny Odwołującego wynika z uniemożliwienia mu prawidłowej i rzetelnej kalkulacji cen ofertowych w związku z opisanymi w odwołaniu wadliwościami SWZ, a tym samym brak tych informacji naraża Odwołującego na realne ryzyko złożenia oferty albo zaniżonej i nierealnej ekonomicznie (z rażąco niską ceną), albo zawyżonej w stosunku do rzeczywistych warunków wykonywania zamówienia (oferta niekonkurencyjna). W efekcie, Odwołujący wywodzi stąd ryzyko utraty możliwości uzyskania zamówienia i dochodu. Wobec powyższego, Izba stwierdziła, że zaistniały przesłanki z art. 505 ust. 1 PZP, decydujące o przyznaniu Odwołującym legitymacji procesowej w niniejszym postępowaniu.

Do niniejszego postępowania odwoławczego skuteczne przystąpienie po stronie Odwołującego, zgłosili wykonawcy:

1. DIP ENERGIS sp. z o.o. w Aleksandrowie (KIO 2839/26, KIO 2840/26),
2. GAMUZA sp. z o.o. w Bielsko-Białej (KIO 2839/26, KIO 2840/26, KIO 2841/26),
3. SOEN sp. z o.o. w Gronowie Górnym (KIO 2839/26, KIO 2840/26),
4. „RAJTAK” P.K. w Rajsku Małym (KIO 2839/26),
5. Najmilsza sp. z o.o. w Białymstoku (KIO 2839/26, KIO 2840/26),
6. BIO-Energia sp. z o.o. w Różance (KIO 2841/26).

Przy czym, wbrew twierdzeniom Zamawiającego, Przystępujący SOEN i Najmilsza wskazali w pismach stanowiących przystąpienie - na twierdzenia. Faktycznie, twierdzenia te są bardzo lakoniczne i polegają na wskazaniu, że Przystępujący popierają twierdzenia odwołania oraz przedstawione przez Odwołującego dowody, ale dają wyraz stanowiska Przystępujących. Izba uznała zatem, że wykonawcy ci stali się uczestnikami postępowania, zaś ich zgłoszenia nie były bezskuteczne. Zamawiający utrzymywał, że braki w postaci niewskazania na twierdzenia i dowody są warunkami formalnymi skuteczności przystąpienia zgodnie z art. 525 ust. 1 PZP. W świetle ww. regulacji, wykonawca może zgłosić przystąpienie do postępowania odwoławczego w terminie 3 dni od dnia otrzymania odwołania albo jego kopii, wskazując stronę, do której przystępuje, interes w uzyskaniu rozstrzygnięcia na korzyść strony, do której przystępuje, oraz twierdzenia, a także dołączając dowody na poparcie swoich twierdzeń lub w celu odparcia twierdzeń powołanych w odwołaniu lub odpowiedzi na odwołanie. Zamawiający nie uzasadnił swojego stanowiska i nie wskazał, skąd wywodzi, iż skutkiem ww. braków jest nieskuteczność przystąpienia. W ocenie Izby, braki merytoryczne pisma wszczynającego postępowanie albo stanowiącego zgłoszenie uczestnika do postępowania nie mogą powodować

skutków formalnych, chyba że takie zostały wyraźnie zastrzeżone w ustawie. Przepis art. 525 ust. 1 PZP nie zastrzega takich skutków. W tym zakresie, należy mieć również na uwadze, że termin na przedstawianie dowodów reguluje art. 535 PZP, który m.in. wskazuje, że taka możliwość istnieje nie tylko na etapie przystąpienia do postępowania odwoławczego, ale również wraz z pismem wniesionym najpóźniej w dniu poprzedzającym dzień, w którym wyznaczono termin rozprawy lub posiedzenia, pod rygorem utraty prawa powoływania dowodów w toku postępowania odwoławczego. W każdej ze spraw przedmiot zamówienia oraz dokumentacja postępowania jest tożsama, różnice wynikają z przyporządkowania zamawianych usług do poszczególnych Oddziałów Zamawiającego, stąd opis ustaleń Izby dokonany poniżej, odnosi się do wszystkich trzech spraw.

Przedmiotem zamówienia – jest usługa wycinki drzew, krzewów, podrostów i gałęzi oraz odtworzenie pasa technologicznego w pobliżu czynnych linii elektroenergetycznych WN i SN na wskazanym obszarze działania PGE Dystrybucja S.A. (pkt 4.1. SWZ). W zakresie sprawy o sygn. KIO 2839/26 przedmiot zamówienia odnosi się do terenu Oddziału Łódź i Oddziału Skarżysko-Kamienna i dzieli się na 74 części, w zakresie sprawy o sygn. KIO 2840/26 – terenu Oddziału Białystok i Oddziału Warszawa i dzieli się na 67 części, zaś co do sprawy o sygn. akt KIO 2841/26 obejmuje Oddział Rzeszów, Oddział Lublin oraz Oddział Zamość i dzieli się na 72 części.

Zamawiający dopuścił składanie ofert częściowych. Części zamówień zostały wydzielone w odniesieniu do danej linii i jej długości, np. część 1 zamówienia, którego dotyczy sprawa o sygn. KIO 2839/26 odnosi się do wycinki na obszarze Oddziału Łódź RE Piotrków dla linii SN o łącznej długości około 56,632 km, zaś część 2 w tym zakresie – do wycinki na obszarze Oddziału Łódź RE Piotrków dla linii SN o łącznej długości około 92,307 km.

Stosownie do treści rozdziału 3 pt. Wizja lokalna lub konieczność weryfikacji dokumentów, po pierwsze Zamawiający nie przewiduje obowiązku odbycia przez wykonawcę wizji lokalnej. Po drugie, Zamawiający wymaga, aby wykonawca zapoznał się z przedmiotem umowy i jego otoczeniem w zakresie niezbędnym do przygotowania przez niego oferty, np. poprzez dokonanie oględzin w terenie oraz pozyskanie dostępnych informacji i dokumentów w oparciu o ogólnodostępne źródła danych (np. geoportal). Ponadto, Zamawiający przewiduje możliwość weryfikacji dokumentów w zakresie przebiegu linii elektroenergetycznych SN w terenie. Z uwagi na ograniczenia związane z faktem, że powyższa dokumentacja występuje w niestandardowych formatach o znacznej wielkości, uniemożliwiających jej kopiowanie, a także – w części – z uwagi na stan dokumentów, które fizycznie nie nadają się do skopiowania z uwagi na ryzyko ich uszkodzenia oraz ze względu na brak ich czytelności, Zamawiający zapewnia wszystkim wykonawcom na równych zasadach dostęp do ww. dokumentacji, zgodnie z Załącznikiem nr 14 do SWZ.

W rozdziale 8 SWZ Zamawiający określił termin wykonania zamówienia – 10 miesięcy od daty zawarcia umowy.

Sposób obliczenia ceny został opisany w rozdziale 21 SWZ, ze wskazaniem m.in., że cena oferty uwzględnia wszelkiego rodzaju opłaty oraz podatki oraz wszystkie koszty związane z realizacją zamówienia, transport, ewentualne upusty i rabaty oraz pozostałe składniki cenotwórcze. Podana cena nie ulega zmianie przez okres realizacji (wykonania) zamówienia, z zastrzeżeniem warunków wynikających z projektowanych postanowień Umowy lub PZP. Wykonawca określi w Formularzu Cenowym cenę realizacji Przedmiotu Zamówienia poprzez wskazanie ceny netto, wartości podatku VAT oraz ceny brutto.

Szczegółowy Opis Przedmiotu Zamówienia zawiera Załącznik nr 1 do SWZ (dalej jako „SOPZ”). W pkt 1.1. SOPZ wskazano, że wykaz linii podlegający wycinke dla poszczególnych części został ujęty w Załączniku nr 1 do OPZ.

Stosownie do pkt 1.2 SOPZ, Zamawiający wymaga, aby wykonawca zapoznał się z przedmiotem Umowy i jego otoczeniem, w zakresie niezbędnym do przygotowania przez niego oferty, np. poprzez wykonanie wizji lokalnej w terenie, pozyskanie informacji i dokumentów lub w oparciu o ogólnodostępne źródła danych (np. geoportal). Wykonawca zobowiązany jest do zweryfikowania stanu zadrzewienia (w tym podrostów, gałęzi i krzewów) pod i w pobliżu linii elektroenergetycznych wskazanych w Załączniku nr 1 do OPZ i ustalenia ich aktualnego stanu w celu kalkulacji oferty. Wykonawca zobowiązany jest do skalkulowania wynagrodzenia wskazanego w ofercie z uwzględnieniem: i) aktualnego stanu zadrzewienia (w tym podrostów, gałęzi i krzewów) pod i w pobliżu linii elektroenergetycznych, ii) przewidywanego przyrostu zadrzewienia do momentu fizycznej realizacji, iii) ukształtowania terenu trasy linii elektroenergetycznych, iv) położenia terenu, na którym będą realizowane prace wycinkowe

Projektowane postanowienia Umowy stanowią Załącznik nr 2 do SWZ.

W pkt 1.3 SOPZ zastrzeżono, że do kalkulacji oferty wykonawca może skorzystać z dokumentów dotyczących przebiegu linii, będących w posiadaniu Zamawiającego. Osoby odpowiedzialne za udostępnienie dokumentów w ramach poszczególnych Oddziałów, dotyczących przebiegu linii, ze strony Zamawiającego oraz sposób ich udostępnienia wskazane zostały w SWZ (Załącznik nr 14 do SWZ).

Pod kątem zakresu prac (pkt 2 SOPZ) wskazano, że usługa wycinki drzew, krzewów, podrostów i gałęzi w pasie czynnych linii elektroenergetycznych WN i SN na obszarze działania PGE Dystrybucja S.A. w każdej części obejmuje prace prowadzone na całej długości linii określone w punkcie 3, zaś po dokonaniu prac wycinkowych powstaje pas wycinki (PW) całkowicie pozbawiony drzew, krzewów, podrostów, gałęzi i pni a stanowiska słupów wykarczowane.

Oczyszczenie pasa wycinki do stanu „0” może zostać wykonane przy użyciu narzędzi ręcznych bądź poprzez mulczowanie, frezowanie lub użycie techniki równoważnej.

W pkt 3 SOPZ, Zamawiający opisał szczegółowo warunki i sposób wykonania prac wycinkowych oraz obowiązki wykonawcy, wskazując w szczególności, że wykonanie prac przygotowawczych i organizacyjnych obejmuje m.in. uzyskanie pisemnych zgód na wejście na teren nieruchomości i na wykonanie prac związanych z realizacją prac wycinkowych i odtworzeniem pasa wycinki, potwierdzonych oświadczeniem wykonawcy zgodnie z Załącznikiem nr 4.1 do OPZ, a w przypadku braku takich zgód – uzyskanie decyzji w trybie art. 124b lub art. 126 ust. 5 ustawy o gospodarce nieruchomościami. Wg pkt 3.2, wykonanie prac wycinkowych ma prowadzić do utworzenia pasa wycinki (PW) o całkowitej szerokości szczegółowo określonej w zależności od linii – SN lub WN, w tym miejscu wskazano również na rysunki PW w zależności od sylwetki słupa i stanu zadrzewienia. Dopuszcza się zredukowanie rozmiarów rosnących drzew, krzewów i podrostów chronionych prawem (pomniki przyrody, roślinność na terenach objętych ścisłym rezerwatem przyrody, itp. lub na terenach obejmujących sady owocowe, plantacje krzewów owocowych, drzewa i krzewy ozdobne, ogródki działkowe, w przypadku gdy Zamawiający posiada ustanowione służebności na mniejsze szerokości pasa wycinki, oraz w innych uzasadnionych przypadkach uznanych przez Zamawiającego, do wysokości nie zagrażającej normalnej pracy linii, tzn. aby odległość gałęzi - w linii prostej - do najbliższych przewodów fazowych linii była nie mniejsza niż dla linii SN – 3m, zaś dla linii WN – 6 m. Ponadto, Zamawiający w SOPZ określił również ogólne zasady organizacji pracy związane z wycinką w pobliżu napowietrznych linii elektroenergetycznych. W załączniku nr 1 do OPZ określono wykaz linii podlegających wycince, w zależności od części zamówienia.

W załączniku nr 2 do SWZ zamieszczono projektowane postanowienia umowy. W § 2 ust. 2 w szczególności wskazano, że: „W celu uzyskania w imieniu Zamawiającego niezbędnych zgód, decyzji lub zezwoleń, Zamawiający udzieli Wykonawcy stosownych pełnomocnictw. Zamawiający zastrzega sobie prawo odmowy udzielenia Wykonawcy pełnomocnictwa, o którym mowa w zdaniu poprzednim i samodzielnego wystąpienia do organów o wydanie stosownych zgód, decyzji lub zezwoleń. Wzory zgód/odmów właścicieli/ użytkowników wieczystych nieruchomości zawarte są w Załączniku nr 1.” Wg § 2 ust. 7: „Wykonawca oświadcza, że zapoznał się z przedmiotem Umowy i jego otoczeniem, w zakresie niezbędnym do przygotowania przez niego oferty, np. poprzez wykonanie wizji lokalnej w terenie, pozyskanie informacji i dokumentów lub w oparciu o ogólnodostępne źródła danych (np. geoportal). Wykonawca oświadcza, iż zweryfikował stan zadrzewienia (w tym krzewów, podrostów i gałęzi) pod i w pobliżu linii elektroenergetycznych wskazanych w z Załączniku nr 1 do OPZ i ustalił, w celu kalkulacji oferty, aktualny ich stan. Wykonawca oświadcza, że nie są mu znane żadne przeszkody natury technicznej, prawnej ani finansowej, które mogą uniemożliwić wykonanie Umowy, w szczególności na warunkach wskazanych w ofercie Wykonawcy. Wykonawca potwierdza, iż jest świadomy, że wynagrodzenie wskazane w ofercie jest wynagrodzeniem ryczałtowym. Dodatkowo Wykonawca oświadcza, iż wynagrodzenie wskazane w ofercie uwzględnia: - aktualny stan zadrzewienia (w tym podrostów, gałęzi i krzewów) pod i w pobliżu linii elektroenergetycznych, bezpośrednio pod lub nad linią niezależnie od odległości od przewodów roboczych, a także z boku linii, tworząc PW całkowicie pozbawiony drzew, krzewów, podrostów i gałęzi, - przewidywanego przyrostu zadrzewienia do momentu fizycznej realizacji, - ukształtowania terenu trasy linii elektroenergetycznych, - położenia terenu na którym będą realizowane prace wycinkowe. W § 4 opisano: „Odbiory”: „1. Wykonanie usługi wycinki, w tym przedmiotu Umowy związanego z odbieraniem odcinkiem wycinki, zostanie potwierdzone odpowiednio w protokole odbioru częściowego Zadania lub protokole odbioru końcowego Zadania, a także następnie w protokole odbioru końcowego Przedmiotu Umowy, podpisanym przez obie strony Umowy, z zastrzeżeniem zdania ostatniego niniejszego ustępu. W przypadku odmowy podpisania protokołu odbioru przez Wykonawcę, Zamawiający uprawniony jest do jednostronnego podpisania protokołu odbioru. 2. Zamawiający dopuszcza przeprowadzenie odbioru częściowego w zakresie danego zadania objętego Umową (...). 4. Zamawiający podczas odbioru częściowego lub końcowego: 1. dokona odbioru danego zadania lub części danego zadania bez uwag (odbior pozytywny bez uwag) – jeżeli w wyniku przeprowadzonych czynności odbiorowych Zamawiający stwierdzi, że odbierany przedmiot Umowy został wykonany prawidłowo (w szczególności nie stwierdzono żadnych wad); w takiej sytuacji Zamawiający podpisze protokół odbioru bez uwag; albo 2. dokona odbioru warunkowego danego zadania lub części danego zadania (odbior warunkowy) i zgłosi do niego uwagi – jeżeli w wyniku przeprowadzonych czynności odbiorowych stwierdzone zostanie maksymalnie pięć wad przedmiotu odbioru (kwalifikacji nienależytego wykonania jako wady dokonuje Zamawiający); w takiej sytuacji Zamawiający może podjąć decyzję o dokonaniu odbioru warunkowego. Wówczas Zamawiający wskaże w protokole powyższe wady. W takim przypadku Wykonawca usunie wszystkie wady w terminie wskazanym w ust. 7 poniżej (chyba że Strony uzgodnią inny termin, w szczególności w protokole odbioru) oraz przedstawi dany przedmiot Umowy do ponownego odbioru. Jeżeli w ramach ponownego odbioru nie zostaną stwierdzone żadne wady, za datę wykonania odbieranego zadania lub części zadania (tj. za datę odbioru pozytywnego bez uwag ze wszystkimi tego konsekwencjami, w tym wskazanymi w pkt 4.1) uważa się datę podpisania protokołu odbioru, w którym stwierdzono odbior warunkowy i od tego terminu rozpoczyna się okres gwarancji i rękojmi dla odebranego przedmiotu Umowy. Jeżeli pomimo upływu

wskazanego wyżej terminu usunięcia usterek nadal zostaną stwierdzone wady albo Wykonawca nie przedstawi przedmiotu odbioru do ponownego odbioru, dokonanie warunkowego odbioru nie wywołuje żadnych skutków, a Zamawiający odmówi odbioru zgodnie z pkt 4.3 poniżej (potwierdzając powyższe odbiorem negatywnym) danego przedmiotu odbioru i zgłosi do niego uwagi zgodnie z pkt 4.3. Wówczas Zamawiający uprawniony jest do naliczania kar umownych licząc od pierwotnego terminu realizacji danego zadania. Odbiór Warunkowy nie uprawnia do wystawienia faktury VAT; albo 3. odmówi odbioru danego przedmiotu Umowy i zgłosi do niego uwagi (odbiór negatywny) - Zamawiający odmówi odbioru danego przedmiotu odbioru, jeżeli w wyniku przeprowadzonych czynności odbiorowych stwierdzi, że dany przedmiot odbioru nie został wykonany prawidłowo, z zastrzeżeniem pkt 4.2 powyżej; w takiej sytuacji Zamawiający podpisze stosowny protokół stwierdzający odmowę dokonania odbioru i wskaże uwagi (przy czym w przypadku stwierdzenia przez Zamawiającego w ramach czynności odbiorowych co najmniej 5 wad, usterek, braków, nieprawidłowości (kwalifikacji nienależytego wykonania jako wady, usterki, braku, nieprawidłowości dokonuje Zamawiający), Zamawiający ma prawo do odmowy przyjęcia całego złozonego przedmiotu odbioru, bez wskazywania pozostałych wad, usterek, braków, nieprawidłowości). W takim przypadku Wykonawca usunie wszystkie wady w terminie wskazanym w ust. 7 poniżej (chyba że Strony uzgodnią inny termin, w szczególności w protokole odbioru) oraz przedstawi dany przedmiot odbioru do ponownego odbioru. Jeżeli pomimo upływu powołanego terminu dodatkowego nadal zostaną stwierdzone wady, procedurę powtarza się do chwili odbioru danego przedmiotu odbioru albo skorzystania przez Zamawiającego z prawa odstąpienia od Umowy. 5. Za każdy kolejny odbiór danego przedmiotu odbioru Wykonawca zostanie obciążony kosztami takiego odbioru w wysokości 500 zł (nie dotyczy odbioru bez uwag następującego po odbiorze warunkowym." W § 6 wskazano na postanowienia dot. „Wynagrodzenia”, tj. kwotę maksymalnego wynagrodzenia, jakie otrzyma wykonawca za wykonanie całego przedmiotu Umowy, z podziałem na części zamówienia. Zgodnie z ust. 6, wynagrodzenie to obejmuje wszystkie koszty związane z realizacją zamówienia, w tym między innymi: koszty udzielania rękopisów, gwarancji Zamawiającemu na przedmiot Umowy, koszty związane z załatwieniem spraw formalno-prawnych związanych z usługą (uzgodnienia), koszty transportu, koszty opracowania dokumentów, które będą przekazane w czasie czynności odbiorowych, koszty związane z uprzątnięciem terenu, koszty wycinek drzew i strat w uprawach rolnych i leśnych, zajęcia terenu, wszelkie koszty administracyjne, pozwolenia, zgody, wszelkie inne koszty jakie wykonawca uważa za niezbędne do poniesienia dla realizacji przedmiotu Umowy. W ust. 9 Zamawiający zastrzegł, że jeżeli faktyczny zakres prac będzie mniejszy od przewidzianego w Załączniku nr 1 do Umowy oraz ofercie wykonawcy (Załącznik nr 2 do Umowy), wynagrodzenie ulegnie zmniejszeniu proporcjonalnie do zmniejszenia zakresu prac. Projektowane postanowienia zawierają klauzulę waloryzacyjną (§ 7). W § 12 określono kary umowne: „1. Zamawiający może żądać od Wykonawcy zapłaty następujących kar umownych: a) w wysokości 25% wynagrodzenia brutto wartości niezrealizowanych zadań - za odstąpienie od Umowy (w całości lub w części) z przyczyn leżących po stronie Wykonawcy (...)" Z kolei, wg ust. 4: „Całkowita odpowiedzialność Wykonawcy z tytułu naliczonych w ramach Umowy kar umownych, w tym kar z tytułu zwłoki, ograniczona jest do 20% wartości wynagrodzenia brutto określonego w § 6 ust. 1 za wykonanie całego przedmiotu Umowy, przy czym do powyższego limitu nie wlicza się kary wskazanej w § 12 ust. 1 lit. a.”

Formularz oferty – Załącznik nr 4 do SWZ obejmuje m.in. następujące oświadczenia wykonawcy (pkt IV): „5. Oświadczamy, że zapoznaliśmy się z przedmiotem Umowy i jego otoczeniem, w zakresie niezbędnym do przygotowania oferty, np. poprzez wykonanie wizji lokalnej w terenie, pozyskanie informacji i dokumentów lub w oparciu o ogólnodostępne źródła danych (np. geoportal). 6. Podane w Ofercie elementy ceny obejmują przedmiot i zakres Zamówienia zgodnie z zasadami i warunkami określonymi w SWZ, a także uwzględniają wszystkie składniki związane z realizacją przedmiotu Zamówienia wpływające na wysokość ceny. 7. Niedoszacowanie, pominięcie lub brak należytego rozpoznania przez nas zakresu przedmiotu Zamówienia nie jest podstawą do żądania zmiany ceny.”

Izba zaliczyła w poczet akt postępowania, w tym wskutek dopuszczenia dowodów:

- 1) dokumentację przekazaną w postaci elektronicznej, przesłaną do akt sprawy 19 czerwca przez Zamawiającego, tj.:
 - ogłoszenie o zamówieniu,
 - SWZ wraz z załącznikami oraz pytaniami oraz zmianami SWZ;
- 2) dowody przedstawione przez Zamawiającego, na fakty powołane przez stronę, tj.:
 - SWZ, OPZ i umowa do post. nr POST/DYS/OLD/GZ/00876/2025,
 - SWZ, OPZ i umowa do post. nr POST/DYS/OLD/GZ/00427/2026,
 - tabela – wykaz postępowań i zawartych umów przez Odwołującego i podmioty przystępujące,
 - 10 kalkulacji wykonawców dot. ceny usługi w poprzednich postępowaniach,
 - link do strony internetowej <https://swpp2.gkpg.pl/app/demand/notice/public/111192/details>,
 - 8 dokumentów dotyczących wyjaśnień rażąco niskiej ceny wykonawców,
 - sześć ofert wykonawców,
 - specyfikacja warunków zamówienia z dwóch postępowań TAURON Dystrybucja S.A., tj. nr ref. PZP/TD.

CN/08312/2024 oraz nr ref. PNP/TD-OJG/ 01801/2026,

- specyfikacja warunków zamówienia oraz część II – opis przedmiotu zamówienia z postępowania PSE S.A.;
- 3) dowody przedstawione przez Przystępującego GAMUZA, na fakty powołane przez uczestnika, tj.:
 - wykaz linii, na których Zamawiający prowadził wycinki w latach 2019 i 2020, sporządzony w ramach umowy nr 1/603/RZ/APS/2018 z dnia 4 stycznia 2019 r.,
 - Załącznik nr 1 do specyfikacji warunków zamówienia z postępowania Zamawiającego z 2022 r.,
 - zrzuty ekranu z zasobu Bazy Danych Obiektów Topograficznych obrazujące sposób oznaczenia linii elektroenergetycznych,
 - korespondencja elektroniczna pracowników Zamawiającego dotycząca udostępnienia map.

Biorąc pod uwagę zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, poczynione ustalenia faktyczne oraz orzekając w granicach zarzutów zawartych w odwołaniach, Krajowa Izba Odwoławcza stwierdziła, co następuje.

Izba stwierdziła, że każde z odwołań ma usprawiedliwione podstawy – w zakresie dotyczącym naruszenia art. 99 ust. 1 i art. 16 PZP poprzez nieprawidłowe sporządzenie opisu przedmiotu zamówienia, tak w odniesieniu do ustalenia zakresu prac, jak też możliwości obliczenia należnego wykonawcy wynagrodzenia, tj. co do zarzutów z pkt 1, 3 i 4 odwołań. Podkreślenia przy tym wymaga, że Izba nie jest związana żądaniami odwołania, toteż zarzuty odwołania Izba uwzględniła nakazując dokonanie stosownych zmian w SWZ, lecz w inny sposób niż tego żądał Odwołujący.

Bezsporne w sprawach było, że Zamawiający nie określił precyzyjnie rzeczywistego zakresu prac, które są objęte danym zamówieniem. Przyznał to sam Zamawiający, wskazując na brak faktycznych możliwości takiego oszacowania, m.in. z uwagi na dynamiczny charakter przyrostu roślinności (zadrzewień i zakrzewień) podlegającej wycince. Z uwagi na powyższe, Zamawiający w SWZ wskazał jedynie na szerokość pasów wycinki, które mają być uzyskane w wyniku realizacji zamówienia oraz orientacyjną długość linii SN i WN, w przebiegu których prace mają być wykonane (z podziałem na części). Nie wskazał zaś żadnych parametrów odnoszących się do powierzchni zalesień, liczby drzew i krzewów, stopnia zadrzewienia poszczególnych odcinków, ani innych danych umożliwiających wykonanie analiz przestrzennych pozwalających na oszacowanie nakładu prac i ich wycenę. W ocenie Odwołującego, brak tych danych uniemożliwia skalkulowanie ceny ofertowej, czemu Zamawiający nie zaprzeczył, zastrzegając, że wykonawca we własnym zakresie powinien zweryfikować m.in. ukształtowanie terenu trasy linii elektroenergetycznych, stan zadrzewienia i ustalić jego aktualny stan w celu kalkulacji oferty, w tym przewidzieć przyrost zadrzewienia do momentu faktycznej realizacji.

Izba uznała, że tak sporządzony opis przedmiotu zamówienia wynikający z SWZ, w tym również w związku z treścią projektowanych postanowień umowy w części dotyczącej określenia wynagrodzenia wykonawcy – narusza fundamentalne zasady dotyczące opisywania przedmiotu zamówienia, wynikające z art. 99 ust. 1 PZP. Zgodnie z tym przepisem, przedmiot zamówienia opisuje się w sposób jednoznaczny i wyczerpujący, za pomocą dostatecznie dokładnych i zrozumiałych określeń, uwzględniając wymagania i okoliczności mogące mieć wpływ na sporządzenie oferty. Zdecydowanie, w ocenie Izby przedmiot zamówienia w niniejszych sprawach nie został opisany wyczerpująco i jednoznacznie – nie wskazano bowiem zakresu prac w sposób pozwalający na ustalenie nakładu pracy i jego kosztów. Zamawiający próbuje zaś, czemu nie zaprzeczył, przerzucić ciężar swojego obowiązku na wykonawców, przekazując im jedynie część danych, które nie są wystarczające do skalkulowania oferty.

Niemniej, nie tylko ciężar obowiązku prawidłowego przygotowania postępowania został częściowo przerzucony na wykonawców, ale również ryzyka z tym związane, a wiążące się ze sposobem obliczenia wynagrodzenia, które zostało wskazane jako wynagrodzenie ryczałtowe. Ewidentnym skutkiem jakiegokolwiek pomyłki wykonawcy w zakresie oszacowania nakładów prac będzie zatem zawyżenie lub zaniżenie ceny oferty. Przy czym konsekwencje w tym zakresie będą obciążały nie tylko wykonawcę, ale również zamawiającego, co w przypadku umów zawieranych w trybie zamówień publicznych jest ryzykiem nieakceptowalnym z pkt widzenia przepisów PZP, jak również dyscypliny finansów publicznych. Słusznie Odwołujący zwrócił bowiem uwagę, że w przypadku zaniżenia cen ofertowych, Zamawiający będzie narażony na złożenie ofert z rażąco niskimi cenami, a co za tym idzie, na niewykonanie lub nienależyte wykonanie zamówienia, z kolei, w przypadku zawyżenia cen ofertowych, konsekwencją nie będzie jedynie złożenie ofert niekonkurencyjnych i zmniejszenie szans na wybór oferty danego wykonawcy, lecz również narażenie Zamawiającego na poniesienie wydatków nieuzasadnionych z pkt widzenia realnych kosztów realizacji zamówienia.

Zatem, Izba stwierdziła, że Zamawiający nie uwzględnił przy opisie przedmiotu zamówienia wszystkich okoliczności mogących mieć wpływ na sporządzenie oferty. Za spełnienie tego obowiązku, przy uwzględnieniu pozostałych warunków zamówienia, takich jak wynagrodzenie ryczałtowe, nie można uznać ustalenia w specyfikacji warunków zamówienia, że to wykonawca ma ustalić w terenie zakres koniecznych do wykonania prac. To na zamawiającym ciąży obowiązek przygotowania i przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia, w tym opisanie przedmiotu zamówienia. Przepisy art. 16 i art. 99 PZP bez wątpienia uniemożliwiają przerzucenie tego obowiązku na wykonawców i nakładają na zamawiającego konkretne obowiązki. Niejasne i nieprecyzyjne opisanie przedmiotu zamówienia oraz przerzucenie

ciężarów w zakresie ustalenia przedmiotu zamówienia na wykonawców narusza zasadę zachowania uczciwej konkurencji i równego traktowania wykonawców, skoro brak jest możliwości zweryfikowania, który z wykonawców dokonał tego prawidłowo, wykonawcy nie mają wówczas równych szans w zakresie konkurencji w postępowaniu oraz nie można uznać, że złożą porównywalne oferty, brak jest bowiem możliwości ustalenia pkt wyjścia, tj. parametrów, które wyznaczają prawidłowy zakres prac objętych zamówieniem. Skoro sam Zamawiający nie wie, ile prac zleca, to nie jest w stanie prawidłowo oszacować wartości zamówienia, ani prawidłowo zbadać ofert pod kątem rażąco niskiej ceny. Zachwiana zostaje wówczas zasada przejrzystości postępowania. Zamawiający wybiera ofertę w ciemno, licząc na to, że wykonawca prawidłowo oszacował nakład pracy, w wyniku własnych działań zastępujących zamawiającego w ustaleniu zakresu zamówienia. Nieprecyzyjny opis przedmiotu zamówienia i przerzucenie ciężaru dookreślenia jego zakresu na wykonawców utrudnia uczciwą konkurencję, bowiem uprzywilejowuje podmioty, które mają szersze zdolności w zakresie nieistotnym z pkt widzenia wykonania zamówienia, w tym podmioty, które już realizowały tego rodzaju usługi na rzecz Zamawiającego.

Izba rozumie argumentację Zamawiającego o dynamicznym charakterze zakresu prac do wykonania, tzn. że na każdym etapie od momentu wszczęcia postępowania do momentu złożenia oferty, a potem do momentu realizacji prac – ich zakres się zmienia, ze względu na to, że dotyczą one wycinki roślinności żywej, rozrastającej się, niemniej Zamawiający nie wskazał na żadne dane wyjściowe, które pozwoliłyby następnie zbadać zakres i rodzaj zmian, które nastąpiły lub przewidzieć przyrost, a co za tym idzie zmiany w zakresie kosztów oferty, od momentu złożenia oferty do momentu realizacji zamówienia. To samo dotyczy liczby nieruchomości, nad którymi przebiegają linie. Nie sposób jednak uznać, że jest to niemożliwe, nie przekonuje również argument Odwołującego, iż nie chciał wprowadzać wykonawców w błąd. Jeżeli bowiem ustaliby zakres prac do wykonania wg stanu na dany moment, to profesjonalni wykonawcy byłiby w stanie oszacować (zweryfikować) zmiany w tym zakresie z uwzględnieniem upływu czasu i zmiany warunków mających wpływ na sporządzenie oferty. Przykładem próby doprecyzowania opisu przedmiotu zamówienia są dane, które wskazali zamawiający PSE S.A. i TAURON Dystrybucja S.A. w specyfikacjach warunków zamówienia przedstawionych jako dowody przez Zamawiającego, w postaci wskazania w sposób procentowy terenu podlegającego wycince na obszarze pasa technologicznego.

Twierdzenia Zamawiającego oraz złożone dowody – nie uzasadniają zaniechań zaskarżonych przez Odwołującego i świadczą na niekorzyść stanowiska Zamawiającego. W oparciu o złożone jako dowody wyjaśnienia rażąco niskich cen wykonawców z poprzednich postępowań Zamawiający próbował wykazać, że wykonawcy samodzielnie dokonują szacunków dotyczących liczby działek, ilości biomasy, liczby postępowań administracyjnych czy roboczogodzin niezbędnych do realizacji zamówienia. Niemniej – stanowisko to potwierdza tylko fakt, że to Zamawiający w poprzednich postępowaniach również nie doprecyzował przedmiotu zamówienia i przerzucił obowiązek ustalenia zakresu prac na wykonawców, którzy z kolei próbowali poradzić sobie ze sporządzeniem prawidłowo skalkulowanej oferty w możliwy sposób, nie dowodzi to jednak tego, że ustalenia wykonawców były prawidłowe, oferty porównywalne, zaś ceny należycie skalkulowane. Dopuszczona przez Zamawiającego wizja lokalna nie może zastępować należytego i wyczerpującego opisu przedmiotu zamówienia, lecz powinna stanowić jedynie wsparcie dla wykonawcy zamierzającego złożyć ofertę, może być uzasadniona specyfiką zamówienia, w szczególności jak w niniejszych postępowaniach, np. celem sprawdzenia przyrostu roślinności w stosunku do podanej przez Zamawiającego wartości wyjściowej itp. Relevantnym argumentem nie może być również liczba Odwołujących się lub Przystępujących w niniejszych postępowaniach, ani tym bardziej fakt, że wykonawcy ci nie kwestionowali treści specyfikacji warunków zamówienia w poprzednich postępowaniach, nie świadczy to bowiem o tym, że poprzednie opisy przedmiotu zamówienia były prawidłowe, ani tym bardziej nie przekonuje, że obecnie Zamawiający należycie opisał przedmiot zamówienia. Nie potwierdza tego również fakt, że w innych postępowaniach zamawiający z sektora dystrybucji energii elektrycznej, w tym PSE S.A. i TAURON Dystrybucja S.A. jedynie szacunkowo wskazują na poziom terenów zadrzewionych – są to inne postępowania, które nie były przedmiotem badania przez Izbę. Przy czym, zwraca uwagę fakt, że w tych postępowaniach zamawiający ustalili przynajmniej szacunkowe dane wyjściowe, czyli przybliżony procentowy poziom zadrzewienia. Jednocześnie, co bardzo istotne – TAURON Dystrybucja S.A., jako sposób rozliczenia przyjął wynagrodzenie kosztorysowe – wg ceny jednostkowej wykonania wycinki 1 km bieżącej linii napowietrznej nn (liczonej wraz z przyłączami, niezależnie od stopnia jej zadrzewienia oraz całkowitej ilości wykonanej usługi podanej w kilometrach, rzeczywista długość linii liczona po trasie jej przebiegu w przeliczeniu na jeden tor) – w § 3 ust. 2 projektu umowy (Załącznik nr 6 do specyfikacji warunków zamówienia) w postępowaniu o nr ref. PNP/TD-OJG/01801/2026., pn. 25/2026 – Wykonanie usługi wycinki i przycinki drzewostanu znajdującego się wokół linii elektroenergetycznych nn na obszarze działania TAURON Dystrybucja S.A. – Oddział w Jeleniej Górze – Wycinka wokół linii nn Region SN/nn Lubań, co wobec braku dokładnego określenia zakresu prac należy uznać za właściwe rozwiązanie wychodzące naprzeciw wykonawcom i uwzględniające normę z art. 99 ust. 1 PZP.

W ocenie Izby, w przypadkach, w których nie sposób przewidzieć zakresu prac koniecznych do wykonania, przykładowo

z uwagi na brak możliwości ich oszacowania na moment składania ofert (np. w przypadku zamówień na utrzymanie dróg krajowych i autostrad) lub z uwagi na braki w zakresie wiedzy fachowej po stronie zamawiającego (np. w przypadku zamówień na roboty budowlane) – realizacja zasad wynikających z art. 99 ust. 1 PZP powinna polegać na przyjęciu takich rozwiązań w zakresie opisu przedmiotu zamówienia, które w równy sposób rozkładają ryzyko kontraktowe po obu stronach umowy, a przynajmniej odbarczają wykonawcę. W szczególności – rozwiązaniem w tym zakresie jest przewidzenie, że wynagrodzenie będzie rozliczane na zasadzie kosztorysowej (obmiarowej), tak jak uczynił to zamawiający TAURON Dystrybucja S.A. w ww. postępowaniu. Wówczas możliwe jest uznanie, że w ten sposób zamawiający opisując przedmiot zamówienia uwzględnił okoliczności mogące mieć wpływ na sporządzenie oferty. W efekcie, w przypadku, w którym pomimo próby jak najbardziej precyzyjnego opisu przedmiotu zamówienia nie jest możliwe uwzględnienie wszystkich parametrów lub zmian w przedmiocie zamówienia, które nastąpią po ogłoszeniu o zamówieniu, zamawiający powinien dostosować postanowienia dokumentów zamówienia, w tym postanowienia wzoru umowy w zakresie sposobu obliczenia wynagrodzenia wykonawcy do możliwości przewidzenia nakładu pracy i jego kosztów na moment złożenia oferty, w szczególności poprzez przewidzenie wynagrodzenia kosztorysowego. Mając to na względzie, Izba w pkt 2.2. wyroku nakazała Zamawiającemu dostosowanie projektowanych postanowień umowy (Załącznik nr 2 do SWZ) w części dotyczącej sposobu obliczenia wynagrodzenia wykonawcy (tj. w szczególności § 6, projektowanych postanowień umowy) do możliwości oszacowania nakładu pracy i jego kosztów na moment złożenia oferty, tak aby umożliwić wykonawcom prawidłowe skalkulowanie cen ofert. Jeżeli bowiem, Zamawiający w wykonaniu pkt 2.1. wyroku będzie w stanie doprecyzować opis przedmiotu zamówienia jedynie w szacunkowym stopniu, np. poprzez procentowe określenie obszaru podlegającego wycince w zakresie pasa technologicznego, bez uwzględnienia przyrostów i innych zmian, które nastąpią po dniu publikacji zmian SWZ – wówczas, uwzględnienie nakazów płynących z art. 99 ust. 1 PZP, powinno nastąpić poprzez odpowiednie uregulowanie sposobu obliczania wynagrodzenia wykonawcy. W przypadku przedmiotowych postępowań powinno to oznaczać rezygnację z wynagrodzenia ryczałtowego na rzecz wynagrodzenia kosztorysowego, ewentualnie wprowadzenie postanowień dopuszczających zmiany w zakresie wynagrodzenia wykonawcy w razie zaistnienia istotnych odstępstw od wartości szacowanych przez Zamawiającego, czy też innych postanowień odciażających wykonawcę z ryzyka niedoszacowania lub przeszacowania zakresu zamówienia przez Zamawiającego.

W pozostałym zakresie – Izba oddaliła odwołania. W szczególności, Izba uznała, że nie potwierdził się zarzut nr 2 dotyczący odstąpienia przez Zamawiającego od użycia środków komunikacji elektronicznej w postępowaniu, wbrew treści art. 133 w zw. z art. 65 ust. 1 i art. 16 PZP. Izba stwierdziła, że Zamawiający nie odstąpił od użycia środków komunikacji elektronicznej w postępowaniu, ani nie przewidział wyjątku od udostępnienia części SWZ na stronie internetowej prowadzonego postępowania, a zatem nie doszło do naruszenia art. 133 ust. 2 w zw. z art. 65 ust. 1 SWZ. Zgodnie z art. 61 ust. 1 PZP, komunikacja w postępowaniu o udzielenie zamówienia, w tym składanie ofert, wymiana informacji oraz przekazywanie dokumentów lub oświadczeń między zamawiającym a wykonawcą, z uwzględnieniem wyjątków określonych w ustawie, odbywa się przy użyciu środków komunikacji elektronicznej. Oznacza to, że wymóg komunikacji elektronicznej w postępowaniu dotyczy całego jego przebiegu oraz wszelkich informacji i dokumentów. Przepis art. 65 ust. 1 PZP określa dopuszczalne odstępstwa od wymagania użycia środków komunikacji elektronicznej – które mogą dotyczyć całego postępowania albo poszczególnych czynności (vide: ust. 2 art. 65 PZP). W niniejszym postępowaniu, Zamawiający w rozdziale 17 SWZ ustalił, że komunikacja odbywa się elektronicznie z wykorzystaniem Systemu Zakupowego, jednocześnie w rozdziale 3 SWZ zastrzegł możliwość weryfikacji dokumentów w zakresie przebiegu linii elektroenergetycznych SN w terenie – z uwagi na ograniczenia związane z faktem, że powyższa dokumentacja występuje w niestandardowych formatach o znacznej wielkości, uniemożliwiających jej kopiowanie, a także – w części – z uwagi na stan dokumentów, które fizycznie nie nadają się do skopiowania z uwagi na ryzyko ich uszkodzenia oraz ze względu na brak ich czytelności. Mając na względzie treść ww. zastrzeżenia w korelacji z art. 133 ust. 2 PZP, należy wskazać, że treść przedmiotowego zastrzeżenia nie dotyczy udostępnienia części SWZ, lecz jedynie możliwości nieobowiązkowego zapoznania się z dokumentacją posiadaną przez Zamawiającego związaną z przebiegiem linii elektroenergetycznych, co może ułatwić wykonawcy oszacowanie nakładu prac. Jest to jeden z alternatywnych sposobów, jakie przewidział Zamawiający w celu zapoznania się przez wykonawcę z przedmiotem umowy i jego otoczeniem w zakresie niezbędnym do przygotowania oferty. Zgodnie z pkt 3.2 SWZ, Zamawiający wskazał, że może do tego dojść poprzez dokonanie oględzin w terenie (wizję lokalną), pozyskanie dostępnych informacji i dokumentów w oparciu o ogólnodostępne źródła danych (np. geoportal) lub właśnie weryfikację dokumentów Zamawiającego. W efekcie, skoro zastrzeżenie to nie dotyczy treści SWZ, ani żadnej części postępowania, która obejmuje komunikację wykonawców z zamawiającym, wskazane w treści odwołania przepisy nie mają w tym zakresie zastosowania.

Kolejny zarzut, który został oddalony, tj. zarzut nr 7 dotyczył zaniechania wprowadzenia przez Zamawiającego w projekcie umowy limitu odpowiedzialności odszkodowawczej, co wg Odwołującego stanowi naruszenie art. 16 PZP w

zw. z art. 353¹ Kodeksu cywilnego oraz art. 436 pkt 3 PZP. Po pierwsze należy wskazać na wadliwość tak sformułowanego zarzutu, który nie zawiera wskazania na przepis art. 8 ust. 1 PZP – umożliwiający odesłanie w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego do przepisów Kodeksu cywilnego. Przepis art. 353¹ Kodeksu cywilnego nie znajduje bowiem zastosowania w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego bezpośrednio. Niezależnie od powyższego, wskazać należy, że żaden z ww. przepisów nie został naruszony, bowiem nie doszło do zaniechania zarzuconego Zamawiającemu. W istocie, w projektowanych postanowieniach umowy, tj. w § 12, limit łącznej maksymalnej wysokości kar umownych został w istocie wprowadzony. Zgodnie z § 12 ust. 4 projektowanych postanowień umowy, całkowita odpowiedzialność wykonawcy z tytułu naliczonych w ramach Umowy kar umownych, w tym kar z tytułu zwłoki, ograniczona jest do 20% wartości wynagrodzenia brutto określonego w § 6 ust. 1 za wykonanie całego przedmiotu Umowy, przy czym do powyższego limitu nie wlicza się kary wskazanej w § 12 ust. 1 lit. a – która dotyczy wysokości kary umownej za odstąpienie od Umowy z przyczyn leżących po stronie wykonawcy. Kara ta jest należna wówczas w wysokości 25% wynagrodzenia brutto wartości niezrealizowanych zadań. Tym samym, limit kar umownych wynosi równowartość sumy 20% i 25% wartości wynagrodzenia brutto, czyli łącznie 45% wartości wynagrodzenia brutto. Fakt, że Zamawiający podał dwa limity, podlegające sumowaniu do limitu łącznej wysokości kar umownych nie oznacza, że w ten sposób naruszył wymóg ustanowienia w umowie łącznej maksymalnej wysokości kar umownych. Przepis art. 436 pkt 3 PZP nie zastrzega, że postanowienie to musi określać jedną wartość takiego limitu, nie ma przeciwskażeń do tego, by limit ten wynikał z kilku postanowień umowy – byleby ich treść była jasna i łącznie wypełniała wskazania wynikające z ww. regulacji. Podkreślenia zaś wymaga, że Izba nie była uprawniona do badania i oceny wysokości tak ustalonego limitu, tj. 45 % wartości wynagrodzenia brutto, bowiem taki zarzut nie został przedstawiony w odwołaniu. Zgodnie zaś z art. 555 PZP, Izba nie może orzekać co do zarzutów, które nie były zawarte w odwołaniu. Odwołujący powołał się na taki zarzut dopiero na etapie rozprawy przed Krajową Izbą Odwoławczą. W odwołaniu wskazywał zaś jedynie na brak możliwości ustalenia przez wykonawcę górnej granicy swojej odpowiedzialności kontraktowej z tytułu kar umownych, który to zarzut nie potwierdził się.

W zarzucie nr 8 Odwołujący wskazywał na zaniechanie wprowadzenia w projektowanych postanowieniach umowy obiektywnych kryteriów oceny jakości wykonanych prac, definicji wad istotnych i nieistotnych usterek, nieprawidłowości oraz niewskazanie mierzalnych parametrów jakościowych podczas dokonywania odbiorów i zastąpienie ich przez dowolną ocenę dokonywaną przez Zamawiającego, przy jednoczesnym braku odpowiedniego udokumentowania stwierdzonych uchybień. Zdaniem Odwołującego narusza to art. 16 PZP, gdyż Zamawiający uzyskuje bardzo szeroki i subiektywny zakres oceny, bez obowiązku jednoznacznego udokumentowania, na czym konkretnie polega dana wada, usterka, brak lub nieprawidłowość, co uniemożliwia obiektywną weryfikację przez wykonawcę. Powyższe nie znajduje potwierdzenia w treści projektowanych postanowień umowy, gdzie w § 4 Zamawiający opisał odbiory. W szczególności zastrzegł, że wykonanie usługi będzie potwierdzane odpowiednio w protokole odbioru częściowego zadania lub protokole odbioru końcowego zadania, a także następnie w protokole odbioru końcowego przedmiotu umowy, podpisanym przez obie strony umowy – co świadczy w ocenie Izby o obowiązku jednoznacznego udokumentowania wad. Z kolei, w ust. 4 tego postanowienia wskazano na możliwość zgłoszenia przez Zamawiającego uwag do odbioru i konieczności wskazania w protokole na stwierdzone wady. Nie wiadomo zatem, w czym Odwołujący upatruje stwierdzony przez siebie brak obowiązku udokumentowania stwierdzonych uchybień, w szczególności nie wskazał, które postanowienie projektowanych postanowień umowy jest sprzeczne z art. 16 PZP. Ponadto, w zakresie dotyczącym uznania, że brak jest w projektowanych postanowieniach umowy obiektywnych kryteriów oceny jakości wykonanych prac, definicji wad istotnych i nieistotnych usterek, nieprawidłowości oraz niewskazanie mierzalnych parametrów jakościowych, Izba stwierdziła, że Odwołujący nie wykazał naruszenia zasad, o których mowa w art. 16 PZP. Skoro Zamawiający opisał na czym polega usługa, to każde odstępstwo od warunków i sposobu wykonania prac i obowiązków wykonawcy, opisanych szczegółowo w pkt 3 Załącznika nr 1 do SWZ – OPZ, należy uznać za wadę. Zamawiający nie rozróżnił i nie ma obowiązku rozróżnienia wad na istotne i nieistotne. Warto również zauważyć, iż przepis art. 16 PZP dotyczy przygotowania i przeprowadzenia postępowania, zaś zakwestionowane zaniechanie dotyczy etapu wykonania umowy, przy czym Odwołujący nie wykazał wpływu tego zaniechania na możliwość skalkulowania oferty na etapie postępowania, czy też na naruszenie zasad wynikających z art. 16 PZP na etapie postępowania o udzielenie zamówienia. Odwołujący nie wskazał na żaden przepis, który zobowiązuje Zamawiającego do ustalenia kryteriów oceny jakości wykonanych prac, zaś zgodnie z art. 554 ust. 1 PZP, Izba uwzględni odwołanie w całości lub w części, jeżeli stwierdzi naruszenie przepisów ustawy, które miało wpływ lub może mieć istotny wpływ na wynik postępowania o udzielenie zamówienia, konkursu lub systemu kwalifikowania wykonawców lub niezgodność projektowanego postanowienia umowy z

wymaganiami wynikającymi z przepisów ustawy.

Również w zakresie zarzutu nr 9 dot. klauzuli zawartej w § 4 ust 4 projektowanych postanowień umowy, Odwołujący nie wykazał naruszenia zasad, o których mowa w art. 16 PZP. Izba oddaliła ten zarzut z podobnych względów jak w przypadku zarzutu nr 8. Odwołujący nie wykazał wpływu zaskarżonej treści § 4 ust. 4 na możliwość sporządzenia oferty, ani nie wskazał na przepis, który zobowiązuje zamawiającego do opisanie procedury odbiorowej w inny sposób. Wskazany w zarzucie art. 433 pkt 3 PZP uznaje za abuzywną taką klauzulę umowną, która przewiduje odpowiedzialność wykonawcy za okoliczności, za które wyłączną odpowiedzialność ponosi zamawiający. Zaskarżone postanowienie umowne takiej odpowiedzialności wykonawcy nie przewiduje, stąd nie doszło do naruszenia tej regulacji. W razie stwierdzenia powyżej 5 wad w trakcie czynności odbiorowych wykonawca ma w dalszym ciągu możliwość usunięcia wad i przedstawienia przedmiotu umowy do ponownego odbioru. Odwołujący nie wskazał na żadne okoliczności, za które wyłączną odpowiedzialność ponosi Zamawiający, a które powodowałyby odpowiedzialność po stronie wykonawcy, wbrew art. 433 pkt 3 PZP. Za taką okoliczność nie można uznać sposobu przeprowadzenia procedury odbiorowej przez Zamawiającego, skoro w dalszym ciągu – wady stwierdzone w jej toku przez Zamawiającego są skutkiem nienależytego wykonania umowy przez wykonawcę. Jeżeli zaś wykonawca, na zasadach ogólnych wykaże, że nie odpowiada za okoliczności niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania (art. 471 Kodeksu cywilnego w zw. z art. 8 ust. 1 PZP), to nie będzie zobowiązany do naprawienia szkody. Odwołujący nie wykazał, że projektowane postanowienia umowy przewidują odstępstwo od tej generalnej zasady odpowiedzialności na niekorzyść wykonawcy. Wskazane przez Odwołującego ryzyko kolejnych odbiorów negatywnych, a co za tym idzie, wydłużenia okresu realizacji umowy, odsunięcia w czasie wymagalności wynagrodzenia oraz naliczenia kar umownych, w ocenie Izby, w naturalny sposób obciąża wykonawcę i nie może być skutkiem niewłaściwego skonstruowania procedury odbiorowej, skoro stwierdzenie wad jest co do zasady, konsekwencją nienależytego wykonania umowy przez wykonawcę. Z samego faktu ustalenia, że po stwierdzeniu powyżej pięciu wad Zamawiający odstępuje od dalszej weryfikacji prawidłowości wykonania zamówienia i odmawia odbioru zadania nie wynika, że pozostałe wady, których Zamawiający nie stwierdził, obarczają odpowiedzialnością wykonawcę tylko z tego względu, że Zamawiający nie wskazał na nie w trakcie procedury odbiorowej.

O kosztach postępowania orzeczono stosownie do wyniku postępowania - na podstawie 557 PZP oraz w oparciu o przepisy 1 i pkt 2 lit. b) w zw. z 7 ust. 2 pkt 1, ust. 3 i ust. 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 2020 r. w sprawie szczegółowych rodzajów kosztów postępowania odwoławczego, ich rozliczania oraz wysokości i sposobu pobierania wpisu od odwołania (Dz. U. poz. 2437 ze zm.).

Biorąc powyższe pod uwagę, Izba orzekła jak w sentencji.

Przewodnicząca:.....